

adviseurs in
ruimtelijke
ontwikkeling

Wijzigingsplan | Toelichting

Empese en Tondense Heide

Gemeente Brummen

Datum: 5 maart 2019

Projectnummer: 170420

ID: NL.IMRO.0213.BPBG700060-va01

INHOUD

TOELICHTING

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding en doelstelling	3
1.2	Ligging en begrenzing plangebied	3
1.3	Vigerend bestemmingsplan	5
1.4	Leeswijzer	7
2	Bestaande en toekomstige situatie	8
2.1	Bestaande situatie	8
2.2	Toekomstige situatie	9
3	Beleid en regelgeving	16
3.1	Rijksbeleid	16
3.2	Provinciaal beleid	21
3.3	Gemeentelijk beleid	28
4	Milieu- en omgevingsaspecten	34
4.1	Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.)	34
4.2	Bedrijven en milieuzonering	41
4.3	Bodem	42
4.4	Ecologie	44
4.5	Water	46
4.6	Archeologie	48
4.7	Cultuurhistorie	50
5	Economische uitvoerbaarheid	52
5.1	Inleiding	52
5.2	Beoordeling plan	52
6	Wijze van bestemmen	53
6.1	Algemeen	53
6.2	De verbeelding	53
6.3	De regels	53
7	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	54
7.1	Overleg	54
7.2	Zienswijzen en ambtshalve wijzigingen	54

Bijlagen

- Bijlage 1: Quick scan natuur
- Bijlage 2: Quick scan water
- Bijlage 3: Quick scan archeologie
- Bijlage 4: Archeologisch bureauonderzoek
- Bijlage 5: Quick scan cultuurhistorie
- Bijlage 6: Nota van ambtshalve wijzigingen

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Rondom het natuurgebied de Empese en Tondense Heide in de gemeente Brummen liggen verschillende percelen waarop het agrarische gebruik wordt of al is beëindigd. Deze percelen worden ingericht als natuurgebied .

Op een deel van de percelen wordt in het kader van de ontwikkeling van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) met gebruik van de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL) het huidige gebruik als landbouwgrond omgezet naar natuur. Op de overige percelen moeten ecologische herstelmaatregelen worden uitgevoerd in het kader van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) om de effecten van stikstof op natuur te verminderen. Het uitvoeren van deze maatregelen is wettelijk verplicht, omdat de uitvoering ervan noodzakelijk is voor de haalbaarheid van het PAS. De Empese en Tondense Heide maakt onderdeel uit van Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen, waarbinnen voor stikstof gevoelige habitats voorkomen.

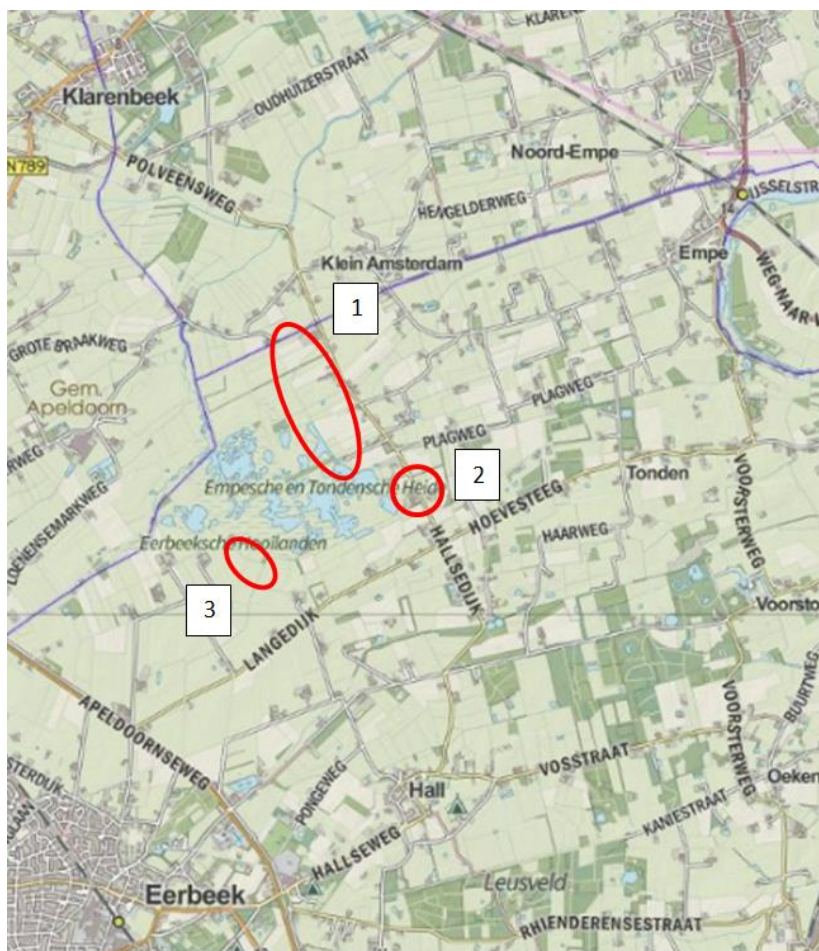
Door de uitvoering van de maatregelen en werkzaamheden en het toekomstige gebruik als natuurgebied, is een agrarische bestemming niet langer passend voor deze percelen. Door gebruik te maken van de wijzigingsbevoegdheid in het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied 2008', kan aan het plangebied een natuurbestemming worden toegekend. Het voorliggende wijzigingsplan is het juridisch planologisch kader voor het uitvoeren van de maatregelen en het toekomstige gebruik van de percelen als natuurgebied.

Het wijzigingsplan bestaat uit een verbeelding, regels en een toelichting. De regels en de verbeelding zijn juridisch bindend. In deze toelichting wordt een beschrijving van het plan gegeven en wordt ingegaan op de planologische randvoorwaarden waaraan het plan moet voldoen.

1.2 Ligging en begrenzing plangebied

1.2.1 *Ligging plangebied*

Het plangebied ligt tussen de plaatsen Eerbeek, Klarenbeek en Voorst. Het valt grotendeels buiten de begrenzing van Natura-2000 gebied Landgoederen Brummen. Op navolgende afbeelding is de ligging van het plangebied globaal weergegeven.

Uitsnede topografische kaart met globale aanduiding planlocatie (rode cirkel) en nummering deelgebieden, bron: pdokviewer.pdok.nl

In navolgende afbeeldingen is de begrenzing van het plangebied weergegeven. Het plangebied bestaat uit drie deelgebieden:

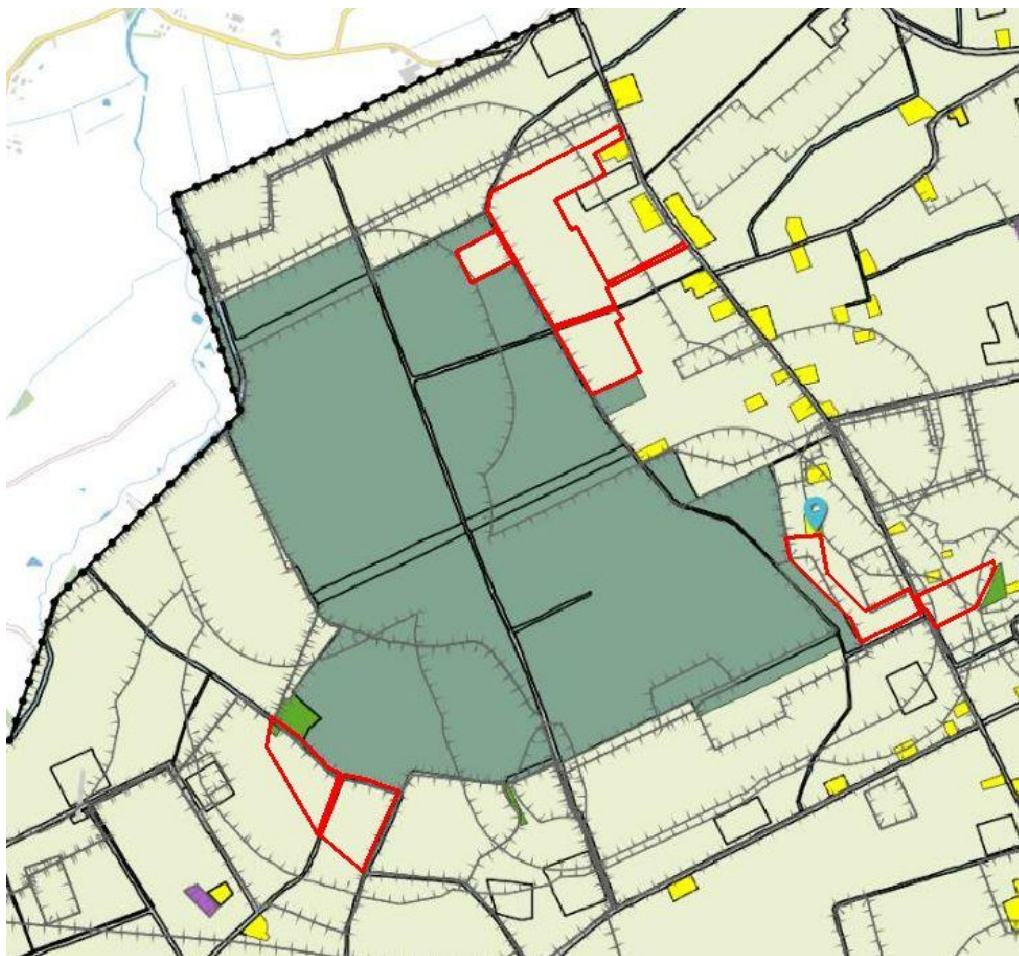
- deelgebied 1 ligt ten westen van de Hallsedijk en aan de noordoostzijde van het natuurgebied Empese en Tondense Heide. Langs de westzijde wordt het plangebied grotendeels begrensd door de Veldbeek.
- deelgebied 2 ligt rondom de Hallsedijk aan de zuidoostzijde van de Empese en Tondense Heide. Aan de westzijde wordt het begrensd door de Veldbeek en aan de noordzijde gedeeltelijk door het bouwvlak aan de Hallsedijk 25.
- deelgebied 3 ligt aan de zuidwestzijde van de heide.

Luchtfoto met boven deelgebied 1 en 2 en onder deelgebied 3 met globale aanduiding plangebied (rode lijn), bron: pdokviewer.pdok.nl

1.3 Vigerend bestemmingsplan

Op dit moment geldt voor het plangebied het bestemmingsplan 'Buitengebied 2008' van de gemeente Brummen, welke op 17 december 2009 is vastgesteld. Op grond van dit bestemmingsplan hebben de gronden de hoofdbestemmingen 'Agrarisch met landschapswaarden'. Daarnaast zijn binnen het plangebied de aanduidingen 'beslotenheid/houtopstanden', 'openheid', 'zandwegen', 'hydrologische bufferzone', 'extensiveringsgebied', 'gebied met hoge archeologische verwachtingswaarde', 'landgoederenzone (EHS-verweving en verbinding) en 'Natura 2000' opgenomen.

*Uitsnede vigerend bestemmingsplan met indicatie plangebied (rode lijn),
bron:ruimtelijkeplannen.nl*

Om het toekomstige gebruik als natuurgebied en de uitvoering van hertelmaatregelen mogelijk te maken is een wijziging van de bestemming nodig. Voor de bestemming 'Agrarisch met landschapswaarden' is in artikel 3.5 van het bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor het wijzigen van de bestemming in 'Natuur'. Burgermeester en wethouders kunnen, onder de voorwaarden die zijn opgenomen in artikel 25, de bestemming wijzigen naar 'Natuur'.

Met het voorliggende wijzigingsplan wordt gebruik gemaakt van deze wijzigingsbevoegdheid. In paragraaf 3.3.3 is het voorliggende plan getoetst aan de voorwaarden.

1.4 Leeswijzer

Dit wijzigingsplan bestaat uit een verbeelding, regels en een toelichting. De toelichting is opgebouwd uit zeven hoofdstukken. Het volgende hoofdstuk (Hoofdstuk 2) beschrijft de bestaande en toekomstige situatie. Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van het ruimtelijke beleidskader van de verschillende overheden waaraan het plan moet voldoen. Hoofdstuk 4 bevat de milieu- en de omgevingsaspecten van het plan. De toelichting besluit met hoofdstukken over de economische uitvoerbaarheid (Hoofdstuk 5), de gevoerde procedure van het plan (Hoofdstuk 6) en de opbouw van de planregels (Hoofdstuk 7).

2 Bestaande en toekomstige situatie

2.1 Bestaande situatie

Deelgebied 1

De percelen aan de noordzijde van dit deelgebied en het meest zuidelijke perceel zijn in gebruik als akkerland. De tussenliggende percelen als grasland.

Impressie deelgebied 1, boven het noordelijk deel van het plangebied en onder het zuidelijke deel van het plangebied.

Deelgebied 2

De percelen in deelgebied 2 zijn in gebruik als grasland. In het zuidelijke perceel aan de westzijde van de Hallsedijk zijn een ondiepe poel en een watervoerende sloot aanwezig. Aan de oostzijde van de Hallsedijk staan langs de randen van het perceel bomen en struiken. Aan de oostkant van dit perceel ligt een bosje, waarvan een kleine hoek onderdeel uitmaakt van het plangebied.

Impressie van deelgebied 2, linksboven het perceel ten oosten van de Hallsedijk en rechtsboven en onder het zuidelijke perceel aan de westkant van de Hallsedijk.

Deelgebied 3

Beide percelen in deelgebied 3 bestaan uit grasland, wat intensief wordt beheerd. De percelen worden van elkaar gescheiden door een onverhard pad met daarlangs enkele bomen.

Impressie van deelgebied 3

2.2 Toekomstige situatie

2.2.1 Aanleiding

In en rondom het Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen moeten ecologische herstelmaatregelen worden uitgevoerd in het kader van het PAS (zie paragraaf 3.1.2). In het voorliggende plan hebben deze maatregelen betrekking op deelgebied 1 en 3 (zie paragraaf 1.2). De PAS-maatregelen zijn uitgewerkt en omschreven in de ge-

biedsanalyse voor Landgoederen Brummen¹. Daarnaast worden op de percelen maatregelen uitgevoerd ten behoeve van natuurontwikkeling in het kader van het Gelders Natuurnetwerk.

Gebiedsanalyse

Met uitzondering van de beuken-eikenbossen met hulst (H9120) zijn alle habitattypen in de Landgoederen Brummen in meerdere of mindere mate grondwaterafhankelijk. Omdat verdroging het belangrijkste knelpunt vormt voor het realiseren van de instandhoudingsdoelen voor het gebied, zijn in het maatregelenpakket veel maatregelen opgenomen die zijn gericht op het herstel van de waterhuishouding. De meest vergaande maatregelen worden genomen in en rond de Empese en Tondense Heide, waar de meest stikstof- en verdrogingsgevoelige habitattypen voorkomen. Daar worden maatregelen genomen om de grondwaterstand te verhogen en de aanvoer van grondwater te doen toenemen. Het gaat om het dempen van en verondiepen van sloten en greppels, het verleggen van waterlopen, het afgraven van de bovengrond en het verwijderen van bosopslag. Als gevolg daarvan ontstaan de natte, en deels ook gebufferde, omstandigheden die nodig zijn voor herstel en behoud van zwak gebufferde vennen (H3130), vochtige heiden (H4010A), vochtige heischrale graslanden (H6230) blauwgraslanden (H6410), pioniervegetaties met snavelbiezen (H7150) en vochtige alluviale bossen (H91E0C). Door herstel van de waterhuishouding neemt de gevoeligheid voor de verzurende en vermestende werking van stikstof sterk af. Door beheermaatregelen als plaggen, begrazing en opschonen van vennen wordt de negatieve invloed van stikstofdepositie verder teruggedrongen.

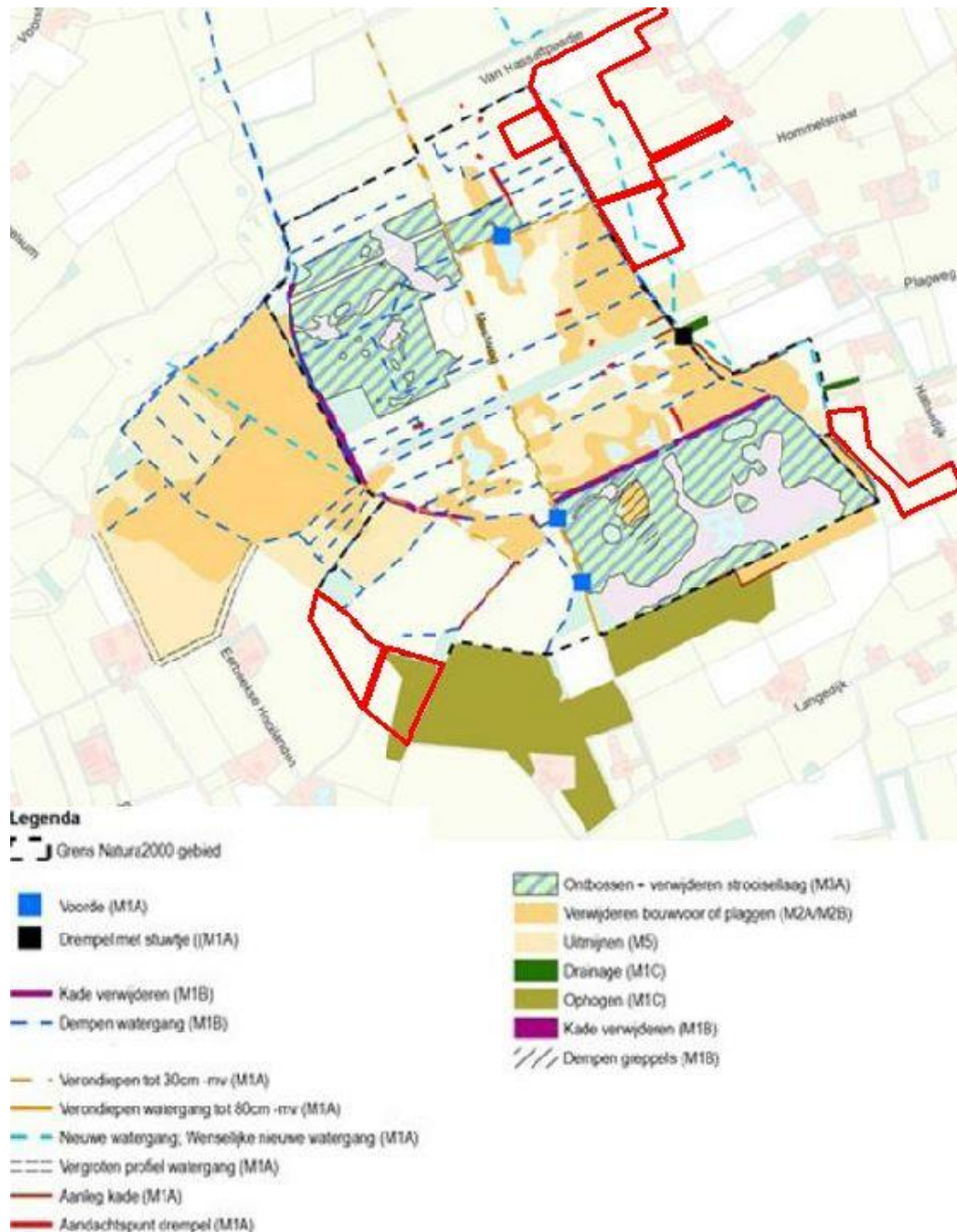
In navolgende afbeelding is de maatregelenkaart weergegeven, met alle maatregelen die binnen de Empese en Tondense Heide uitgevoerd moeten worden. Binnen het plangebied van het voorliggende plan zijn de volgende maatregelen gepland, waarvan een deel inmiddels al is uitgevoerd:

- *M1a*: De ten oosten van het gebied gelegen Veldbeek wordt in oostelijke richting verlegd waarna de oorspronkelijke beekloop zal worden gedempt. Ook de ten westen van de Empese Heide gelegen Oude Zilvensche Broekbeek wordt geheel, en Oude Voorsterbeek grotendeels gedempt. Tevens worden stuwen geplaatst. Direct ten westen van het gebied is 35 ha uit agrarische productie genomen. De bouwvoor wordt afgegraven en de sloten worden gedempt. Deze maatregel levert een belangrijke bijdrage aan het herstel van de waterhuishouding in de Empense en Tondense heide. Deze maatregelen zijn reeds geheel of gedeeltelijk uitgevoerd.
- *M1b*: In het Natura 2000 gebied zelf worden alle greppels en sloten gedempt, zodat water alleen nog via laagtes kan afvloeien. Waar mogelijk wordt de natuurlijke, oppervlakkige afwatering hersteld. Een belangrijk deel van het aanwezige bos wordt verwijderd. Deze maatregelen zijn reeds geheel of gedeeltelijk uitgevoerd.
- *M1c*: Om natschade op aangrenzende percelen tegen te gaan worden een aantal mitigerende maatregelen genomen. Een aantal percelen wordt opgehoogd, en een tweetal erven wordt gedraineerd. Voor een aantal percelen zal de natschade financieel worden gecompenseerd. Ter vervanging van de te dempen Veldbeek wordt

¹ In de gebiedsanalyse is veel achtergrondinformatie te vinden over het Natura 2000-gebied en de herstelmaatregelen. De gebiedsanalyse is te downloaden via http://pas.natura2000.nl/pages/gebiedsanalyses_17-3-2017.aspx.

een nieuwe waterloop aangelegd die wat verder van het gebied af ligt. Deze maatregelen zijn reeds geheel of gedeeltelijk uitgevoerd.

- M5: In een deel van het gebied zal de bodem worden 'uitgemijnd' door maaibeheer en/of akkerbouw.
- M7: De niet gemaaide heidegebieden zullen worden begraasd, waar nodig aangevuld met drukbegrazing. De maatregel wordt uitgevoerd in het gehele gebied, maar met wisselende intensiteit: in vergraste delen van de heide en op plekken met veel opslag van bomen en struiken intensief (drukbegrazing), in de schraalgraslanden extensief (incidentele nabeweiding).

Maatregelenkaart Empese en Tondense Heide met globale aanduiding plangebied (rode lijn),
bron: gebiedsanalyse Landgoederen Brummen, 15-02-2017

Gelders Natuurnetwerk

Gelderland streeft naar het veiligstellen van de verscheidenheid (biodiversiteit) en kwaliteit van de Gelderse natuur, wat bijdraagt aan een prettige leef- en werkomgeving. Hiertoe zet zij in op de realisatie van een compact en hoogwaardig stelsel van onderling verbonden natuurgebieden. De bedoeling is dit te bereiken door de bestaande natuur in het Gelders Natuurnetwerk (GNN) te beschermen en de samenhang te versterken door het uitbreiden van natuurgebieden in het GNN en het aanleggen van verbindingzones in de Groene Ontwikkelingszone (GO).

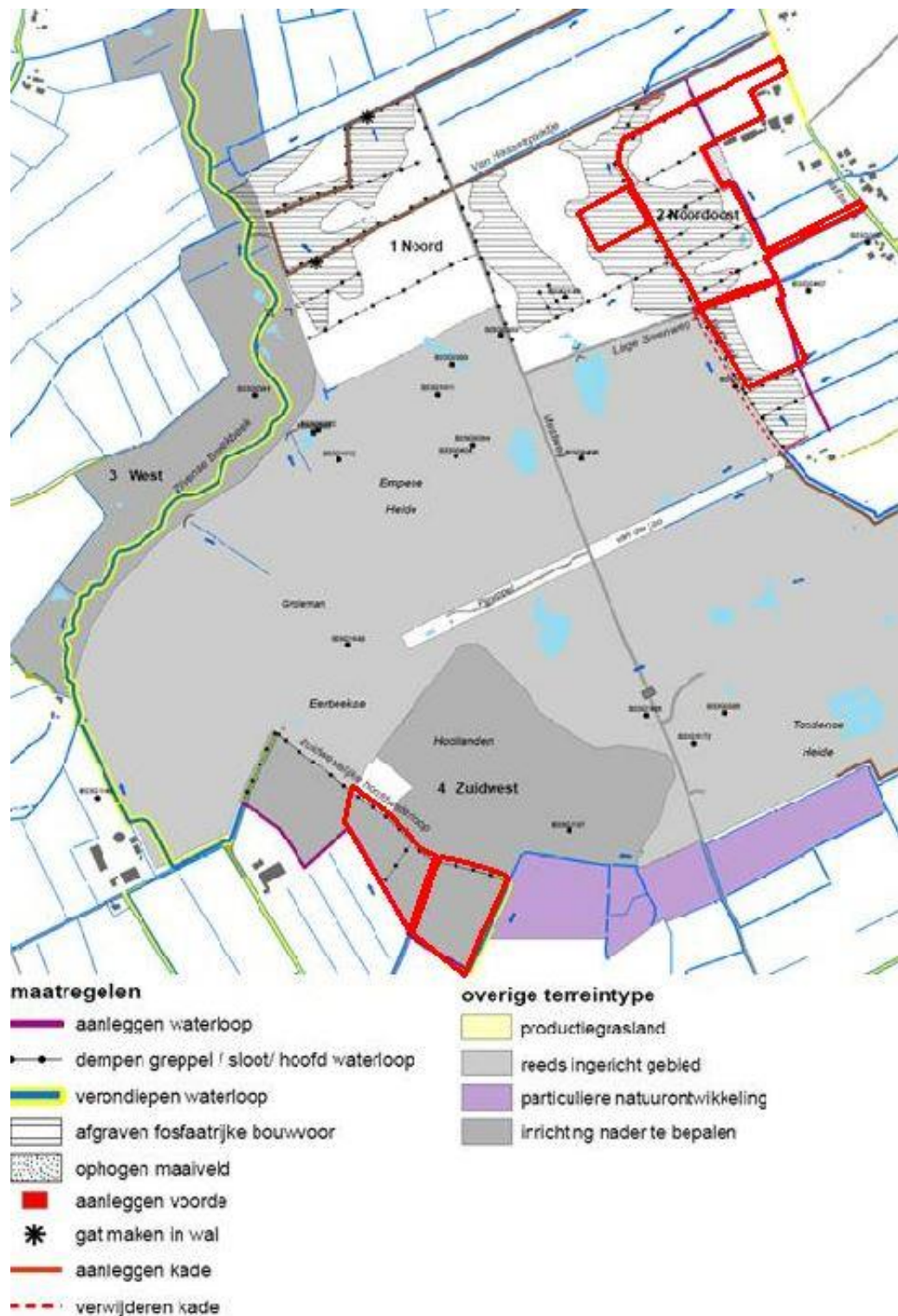
Het GNN bestaat enerzijds uit alle gebieden met een natuurbestemming binnen de voormalige Gelderse EHS en anderzijds uit het zoekgebied van 7300 ha voor 5300 ha nieuwe natuur. Het beleid met betrekking tot het GNN is ten eerste gericht op de bescherming en het herstel van de aanwezige natuurwaarden, ten tweede op de ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden. De ontwikkelingen in deelgebied 1 en 3 zien op de bescherming en het herstel van de aanwezige waarden. In deelgebied 2 is de ontwikkeling nieuwe natuurwaarden gepland.

Op dit moment is een actualisatie van de omgevingsvergunning in procedure, welke naar verwachting eind 2017 of begin 2018 vastgesteld wordt. Deze actualisatie heeft onder andere betrekking op het GNN.

2.2.2 Planbeschrijving

Inrichtingsplan Empese en Tondense Heide

Voor de nog uit te voeren werkzaamheden in en rondom de Empese en Tondense Heide is een inrichtingsplan in ontwikkeling. Dit inrichtingsplan heeft alleen betrekking op deelgebied 1 en 3 van het voorliggende plan. In dit inrichtingsplan worden naast de maatregelen vanuit de gebiedsanalyse, maatregelen opgenomen die worden uitgevoerd ter realisering van het GNN. In navolgende afbeelding is het concept inrichtingsplan weergegeven, welke een impressie geeft van de uit te voeren maatregelen.

Maatregelenkaart met globale begrenzing plangebied (rode lijn), bron: concept inrichtingsplan d.d. januari 2016

In de omgeving van deelgebied 1 zien de maatregelen op het verleggen van de Veldbeek en het verhogen van de drainage basis. Daarnaast is voor herstel van het ecologisch systeem de demping van alle interne waterlopen nodig. Voor het verschrallen van de bodem wordt tot slot de totale fosfaatrijke toplaag afgeplagd en worden mogelijk de waterpeilen in het gebied aangepast. In het voorliggende plangebied zijn de volgende maatregelen gepland:

Maatregelen	(Waarvan) in de PAS-maatregelen
afgraven fosfaatrijke bouwvoor	
aanleggen en verwijderen van kades	
aanleggen van een waterloop	aanleggen nieuwe watergang (m1a)
dempen, greppel, sloot en/of waterloop	alleen het dempen van de watergang Veldbeek (m1b) en het verondiepen van één andere watergang tot 80 cm –mv (m1a)

Het verleggen van de Veldbeek door het dempen en opnieuw aanleggen van deze watergang, wordt in dit deelgebied uitgevoerd in het kader van de gebiedsanalyse. Daarnaast wordt in dit kader een watergang dwars op de Veldbeek verondiept. De overige maatregelen worden uitgevoerd in het kader van het GNN, waaronder het dempen van andere sloten, greppels en waterlopen.

In de omgeving van deelgebied 3 zien de maatregelen op het gedeeltelijk verondiepen en gedeeltelijk verleggen van de zuidwestelijke hoofdwaterloop en het toevoegen van de gronden ten noorden van de verlegde waterloop aan het natuurgebied. Daarnaast wordt met het verleggen van de watergang de drainagebasis van deze watergang verhoogd. In dit deelgebied zijn de volgende maatregelen gepland:

Maatregelen	(Waarvan) PAS-maatregelen
verondiepen waterloop	
aanleggen waterloop	
herinrichten van de gronden (nog nader te bepalen)	
dempen, greppel, sloot en/of waterloop	

Alle maatregelen uit het inrichtingsplan worden hier uitgevoerd in het kader van de ontwikkeling van het GNN. Vanuit de gebiedsanalyse worden hier mogelijk gronden opgehoogd.

Plan Voskamp

In deelgebied 2 (zie paragraaf 1.2) aan de zuidoostzijde van de Empese en Tondense Heide is een aantal percelen particulier in eigendom. Op deze gronden wordt in het kader van de ontwikkeling van het GNN met behulp van de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL) het huidige gebruik als landbouwgrond omgezet naar natuur. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het tegengaan van verdroging in de Empese en Tondense Heide en aan een verbinding met het Landgoed Voorstonden. In dit deelgebied vinden geen PAS-maatregelen plaats. Voor de natuur-

ontwikkeling op deze percelen is een inrichtingsplan opgesteld (zie navolgende afbeelding). In dit deelgebied zijn de volgende maatregelen gepland:

Inrichtingsmaatregelen Voskamp
graven twee poelen
afgraven verrijkte toplaag
verbreden van greppels
planten van singels, struweel, 25 hoogstambomen en 20 knotwilgen

Bij de inrichting is de knoflookpad als gidsoort aangehouden. Deze soort heeft speciale aandacht in deze natuuumgeving en is een symboolsoort in de gemeente Brummen.

Inrichtingsmaatregelen natuur in het deelgebied 2 plan Voskamp (bron: inrichtingsplan SKNL, plangebied Voskamp, Empese en Tondense Heide)

3 Beleid en regelgeving

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 *Wet natuurbescherming*

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht. Deze vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet en omvat de natuurbescherming van gebieden, dier- en plantensoorten en de Nederlandse bossen.

In de Wnb zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn geïmplementeerd. Op basis van deze wet worden de Natura 2000-gebieden aangewezen en de instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/ of habitats in deze gebieden vastgesteld. Het is verboden om zonder vergunning projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling van een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Daarnaast kent de Wnb voor plannen een zelfstandige plantoets.

Op basis van artikel 1.13 Wnb is het mogelijk om een programmatische aanpak toe te passen om natuur- en milieuwaarden te behalen. Met een programmatische aanpak worden herstelmaatregelen uitgevoerd ten behoeve van aangewezen natuurgebieden, zodat ruimte ontstaat voor het toelaten van nieuwe economische ontwikkelingen. De Wnb en de op basis daarvan opgestelde uitvoeringswetgeving vormt hiermee de basis voor de uitvoering van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) en bevat de eisen waaraan deze programmatische aanpak moet voldoen.

Toetsing

Het voorliggende wijzigingsplan is onder andere opgesteld om herstelmaatregelen in het kader van het PAS mogelijk te maken. De Wnb vormt hiermee de wettelijke basis voor de uitvoering van de maatregelen in deelgebied 1 en 3. De Wnb ziet niet op de realisering van natuur in het kader van het GNN op basis van subsidieregelingen.

3.1.2 *Het Programma Aanpak Stikstof*

Het Programma Aanpak Stikstof (PAS) is op 1 juli 2015 in werking getreden en is recentelijk partieel herzien. Het herziene programma is vanaf 17 maart 2017 in werking.

Aanleiding voor het PAS is het feit dat in veel Natura 2000-gebieden overbelasting van stikstofdepositie een groot probleem is voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor de stikstofgevoelige natuur in die gebieden, waartoe Nederland zich op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn verplicht heeft. De instandhoudingsdoelstellingen die gelden binnen de Natura 2000-gebieden zien in veel gevallen op de aanwezigheid van plantensoorten, ecosystemen en diersoorten die gevoelig zijn voor stikstof.

Met name de landbouw, verkeer en bedrijven zijn activiteiten die met stikstofemissie gepaard gaan en neerslaan in Natura 2000-gebieden. Effecten vanwege een toename

van de stikstofdepositie zijn vermesting en verzuring. Vermesting is het verschijnsel waarbij door een overschot aan stikstof in een gebied tot een sterke groei en vermeerdering van bepaalde plantensoorten leidt. Dezelfde overschot aan stikstof kan ook leiden tot verzuring, waardoor plantensoorten uit het gebied verdwijnen die hiervoor gevoelig zijn of de kwaliteit van deze plantensoorten gaat verloren. Deze vermessing en verzuring leidt gezamenlijk tot een homogene vegetatiestructuur in een gebied: algemeen voorkomende soorten komen steeds meer voor in dat gebied, terwijl zeldzame soorten steeds minder vaak voorkomen. Als hiermee ook de voor een gebied kenmerkende soorten verdwijnen, bestaat het risico dat de resterende vegetatie in kwaliteit achteruitgaat of zelfs dat het gebied zijn natuurlijke kenmerken verliest. Daarnaast kan het verlies aan plantensoorten in een gebied ook schadelijk zijn voor de in dat gebied aanwezige diersoorten.

De overbelasting van stikstof in Natura 2000-gebieden leidt tot een beperking van mogelijkheden om in en nabij Natura 2000-gebieden activiteiten te verrichten die met emissie van stikstof gepaard gaan. Aangezien de stikstofproblematiek niet alleen wordt veroorzaakt door bronnen in de nabijheid van een Natura 2000-gebied, maar ook door bronnen ver buiten Natura 2000-gebieden, is er door alle betrokken overheden op provinciaal en rijksniveau een gezamenlijke, samenhangende programmatische aanpak ontwikkeld. Deze aanpak bestaat uit brongerichte maatregelen en gebiedsspecifieke herstelmaatregelen. Als gevolg van de verbetering van de draagkracht van de natuur door de daling van de stikstofdepositie en de in het PAS opgenomen herstelmaatregelen kunnen in en rondom de Natura 2000-gebieden economische activiteiten worden toegestaan die stikstofdepositie veroorzaken. Hiertoe voorziet het programma in zogenaamde depositieruimte.

Het PAS heeft betrekking op 118 Natura 2000-gebieden, waar Landgoederen Brummen er één van is.

Het programma is op 1 juli 2015 in werking getreden voor een tijdvak van zes jaar, tot 2021. Daarna volgt telkens opnieuw een programma voor een tijdvak van zes jaar. Er volgt in ieder geval een tweede tijdvak (tot 2027) en een derde programma (tijdvak 1 juli 2027 – 1 juli 2033). Gedurende de tijd dat het PAS van kracht is, kan bij de verlening van toestemming voor activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken met mogelijk schadelijke gevolgen voor een in het PAS opgenomen Natura 2000-gebied gebruik maken van dit programma en de daaraan ten grondslag liggende onderbouwing.

Ten tijde van het opstellen van het PAS was er al beleid dat de afname van de stikstofdepositie bewerkstelligde. Uitgaande van dit beleid en onder aanname van een economische groei van 2,5% zal de jaarlijkse stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in de periode tot 2020 dalen. In het kader van het PAS worden aanvullende maatregelen genomen.

In het eerste tijdvak zijn de maatregelen met name gericht op het verzekeren dat er geen achteruitgang van de kwaliteit van de voor stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten plaats zal vinden. De maatregelen betreffen zowel brongerichte maatregelen, die ervoor zorgen dat de stikstofemissie daalt, als herstelmaatregelen.

Herstelmaatregelen

Herstelmaatregelen zijn gebiedsspecifieke maatregelen om de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten in Natura 2000-gebieden op termijn te verwezenlijken en om intussen verslechtering van de kwaliteit van deze habitattypen en leefgebieden van soorten te voorkomen en zijn er opgericht op het bestendiger maken van de natuur tegen overbelasting van stikstof. Om te bepalen welke herstelmaatregelen bruikbaar zijn, zijn voor alle voor stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten alle denkbare herstelmaatregelen en hun effecten in beeld gebracht en beschreven in zogenoemde herstelstrategieën. De herstelstrategieën zijn bedoeld om de verschillende habitattypen, soorten en leefgebieden in de Natura 2000-gebieden te behouden en te herstellen langs andere wegen dan door een dalende stikstofdepositie. Uit deze herstelstrategieën zijn in de gebiedsanalyses voor elk van de onderscheiden Natura 2000-gebieden die maatregelen geselecteerd die specifiek in dat gebied kunnen worden toegepast. Met de uitvoering van herstelmaatregelen die in dit programma voor elk van de Natura 2000-gebieden zijn opgenomen, wordt bereikt dat, zolang er nog sprake is van een situatie van overbelasting door stikstofdepositie, de kwaliteit van de voor stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten behouden wordt.

De provincie Gelderland heeft ingestemd met de te nemen maatregelen in de Natura 2000-gebieden die noodzakelijk zijn in het kader van het PAS en is daarmee verantwoordelijk voor de uitvoering ervan. De uitgevoerde gebiedsanalyses voor de Natura 2000-gebieden, waarin de maatregelen zijn beschreven, zijn deel van het beheerplan. Deze beheerplannen worden vastgesteld door gedeputeerde staten.

Het verantwoordelijke bestuursorgaan zal (uitvoerings)overeenkomsten moeten sluiten met bijvoorbeeld terreinbeherende natuurorganisaties en met de eigenaren van de gronden. Wanneer met de realisering van de in de gebiedsanalyses opgenomen herstelmaatregelen onvoldoende voortgang wordt geboekt, kan het bestuursorgaan de uitvoering van de maatregelen afdwingen door de bevoegdheden toe te passen die hen daarvoor op grond van enige wet toekomen, overeenkomstig de daarin gestelde regels. Daarbij kan worden gedacht aan het onteigenen van de gronden om de maatregelen in eigen beheer uit te voeren.

Depositieruimte

Door de trendmatige daling van de stikstofdepositie als gevolg van vaststaand beleid en de bronmaatregelen vermindert de overbelasting door stikstof in Natura 2000-gebieden. Ook het uitvoeren van de herstelmaatregelen draagt bij aan het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten. Door de vermindering van de stikstofdepositie ontstaat er ruimte voor economische ontwikkelingen. In het programma is daartoe depositieruimte beschikbaar gesteld. Van deze depositieruimte kan een gedeelte in de vorm van zogenaamde 'ontwikkelingsruimte' door het bevoegd gezag worden toegekend aan activiteiten middels een voorafgaande toestemming. Een ander deel van de depositieruimte is beschikbaar voor autonome ontwikkelingen, zoals de groei van verkeer, en voor activiteiten die vallen onder zogeheten 'grenswaarden'.

Gebiedsanalyses

De gebiedsanalyses zijn een belangrijk deel van het PAS, zij vormen namelijk de passende beoordeling op gebiedsniveau en maken daarmee samen met het algemene deel van de passende beoordeling deel uit van het milieueffectrapport dat is opgesteld ten behoeve van het PAS. In de gebiedsanalyse is namelijk beoordeeld of er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel is dat met inachtneming van de instandhoudingsdoelstellingen uitgifte van de ontwikkelingsruimte niet leidt tot verslechtering van de kwaliteit van de habitats, tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van de gebieden of tot onevenredige vertraging in het halen van de instandhoudingsdoelstellingen. Dit tegen de achtergrond van het effect van de bron- en herstelmaatregelen en met inachtneming van de benodigde depositieruimte voor ontwikkelingen en activiteiten onder de grenswaarden.

Een onderdeel van de gebiedsanalyses is een uitgebreide beschrijving en motivering voor de gekozen herstelmaatregelen, waarin de onderlinge samenhang van hydrologie, bodem en beheer is gezien. Daarbij is tevens rekening gehouden met de bescherming van andere, niet voor stikstof gevoelige habitattypen en leefgebieden die op grond van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied moeten worden beschermd.

De gebiedsanalyse maakt deel uit van het vastgestelde PAS en heeft de uniforme openbare voorbereidingsprocedure doorlopen.

Toetsing

Het voorliggende plan wordt deels opgesteld ter uitvoering van ecologische herstelmaatregelen die in het kader van het PAS noodzakelijk zijn bevonden voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen die gelden voor het Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen. De werkzaamheden die in het kader van de GNN in het deelgebied Voskamp worden uitgevoerd dragen ook bij aan het herstel van de stikstofgevoelige habitats. Het wijzigingsplan past hierdoor binnen het PAS. In paragraaf 2.2 zijn de herstelmaatregelen en de uit te voeren werkzaamheden uitgebreider beschreven.

3.1.3 Structuurvisie infrastructuur en ruimte

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgesteld. Deze structuurvisie geeft een nieuw, integraal kader voor het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid op rijksniveau. In de structuurvisie schetst het Rijk de ambities voor concurrentiekracht, bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid tot 2040 (lange termijn) en doelen, belangen en opgaven tot 2028 (middellange termijn).

In de structuurvisie zijn dertien onderwerpen van nationaal belang benoemd, dit zijn: de internationale concurrentiepositie, het gebruik van de ondergrond, het behouden en versterken van vervoer- en transportsystemen, de milieukwaliteit, de waterveiligheid en zoetwatervoorziening en behoud en versterken van natuur en cultuurhistorische waarden. Voor deze belangen is het Rijk verantwoordelijk en wil het resultaten boeken, hierbuiten hebben decentrale overheden beleidsvrijheid. Afspraken over verstedelijking, groene ruimte en landschap laat het Rijk over aan de provincies en ge-

meenten. Om zorgvuldig ruimtegebruik te bevorderen heeft het Rijk enkel nog een ladder voor duurzame verstedelijking opgenomen.

Op het voorliggende plan is het nationale belang met betrekking tot het behouden en versterken van natuurwaarden van toepassing. Dit is belang nummer 11: 'ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten'. De provincies zijn verantwoordelijk voor het begrenzen, beschermen en onderhouden van het natuurnetwerk binnen de door het Rijk gestelde kaders met de juiste ruimtelijke, water- en milieucondities. Dit netwerk is de herijkte nationale Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Tegenwoordig is dit het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Toetsing

Het voorliggende plangebied ligt binnen het NNN. In het Barro heeft het rijk regels opgenomen ten aanzien van ontwikkelingen in de EHS. In de volgende paragraaf (3.1.4) wordt hier nader op ingegaan.

3.1.4 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Op 30 december 2011 is het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) in werking getreden. Voortaan moeten gemeenten bij het vaststellen van bestemmingsplannen, wijzigingsplannen of uitwerkingsplannen rekening houden met het Barro. Doel van het Barro is bepaalde onderwerpen van nationaal belang uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte te verwezenlijken. De volgende onderwerpen worden in het Barro genoemd: Rijkswaagen, Project Mainportontwikkeling Rotterdam, Kustfundament, Grote rivieren, Waddenzee en waddengebied, Defensie, Natuurnetwerk Nederland (NNN), Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde, Hoofdwegen en hoofdspoorwegen, Elektriciteitsvoorziening, Buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen, Primaire waterkeringen buiten het kustfundament en IJsselmeergebied (uitbreidingsruimte).

Deze onderwerpen worden in het Barro exact ingekaderd en begrensd. Per project worden regels gegeven die gemeenten direct of indirect (via provincies) moeten laten doorwerken in de ruimtelijke besluitvorming. Het nationale belang dat het stellen van regels voor deze onderwerpen rechtvaardigt, is vastgelegd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

Toetsing

Het plangebied ligt binnen de begrenzing van het NNN. In het Barro is geregeld dat de provincies in verordeningen het NNN moeten begrenzen en beschermen. In paragraaf 3.2 is het voorliggende plan getoetst aan de provinciale verordening van Gelderland en wordt geconcludeerd dat het voorliggende wijzigingsplan past binnen het beleid dat hierin is opgenomen. Bovendien wordt invulling gegeven aan het Barro door de natuurontwikkeling in het GNN.

Het plan valt niet binnen de reikwijdte van andere onderwerpen uit het Barro. Het plan is hierdoor niet strijdig met het Barro.

3.1.5 Conclusie rijksbeleid

Het plan raakt de nationale belangen met betrekking tot de EHS uit het SVIR en het Barro. Het plan is niet in strijd met het beleid wat hiervoor is opgenomen, waardoor het voldoet aan de kaders uit het rijksbeleid.

3.2 Provinciaal beleid

3.2.1 Omgevingsvisie Gelderland

Op 9 juli 2014 hebben Provinciale Staten de Omgevingsvisie Gelderland vastgesteld, waarna de visie een aantal keren geactualiseerd is. De Omgevingsvisie richt zich formeel op de komende tien jaar, maar wil ook een doorkijk bieden aan Gelderland op een langere termijn. De provincie heeft in de Omgevingsvisie twee doelen gedefinieerd:

- 1 Een duurzame economische structuurversterking. Een gezonde economie met een aantrekkelijk vestigingsklimaat vraagt om sterke steden en een vitaal landelijk gebied met voldoende werkgelegenheid. Het streven is om de concurrentiekracht van Gelderland te vergroten door het duurzaam versterken van de ruimtelijk-economische structuur. De komende jaren zullen minder in het teken staan van denken in termen van 'groei' en meer in termen van 'beheer en ontwikkeling van het bestaande'.
- 2 Het borgen van de kwaliteit en veiligheid van onze leefomgeving. Dit doel betekent vooral:
 - ontwikkelen met kwaliteit, recht doen aan de ruimtelijke, landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van de plek; uitgaan van doelen, niet van regels;
 - zorg dragen voor een compact en hoogwaardig stelsel van onderling verbonden natuurgebieden en behoud en versterking van de kwaliteit van het landschap;
 - een robuust en toekomstbestendig water- en bodemsysteem voor alle gebruiksfuncties; bij droogte, hitte en waterovervloed;
 - een gezonde en veilige leefomgeving.

Om deze doelen in beleid te vertalen, hanteert de provincie drie aandachtsgebieden: dynamisch, mooi en divers Gelderland. Ontwikkelingen in Gelderland wil de provincie benaderen vanuit elk van deze drie perspectieven, die elkaar aanvullen:

- 1 dynamisch: de (ruimtelijk-economische) ontwikkelingen en de geleiding daarvan op provinciaal niveau;
- 2 mooi: de Gelderse kwaliteiten die bescherming nodig hebben en ruimte voor behoud door ontwikkeling;
- 3 divers: het herkennen van de regionale verschillen in maatschappelijke vraagstukken en opgaven en het koesteren van de regionale identiteiten.

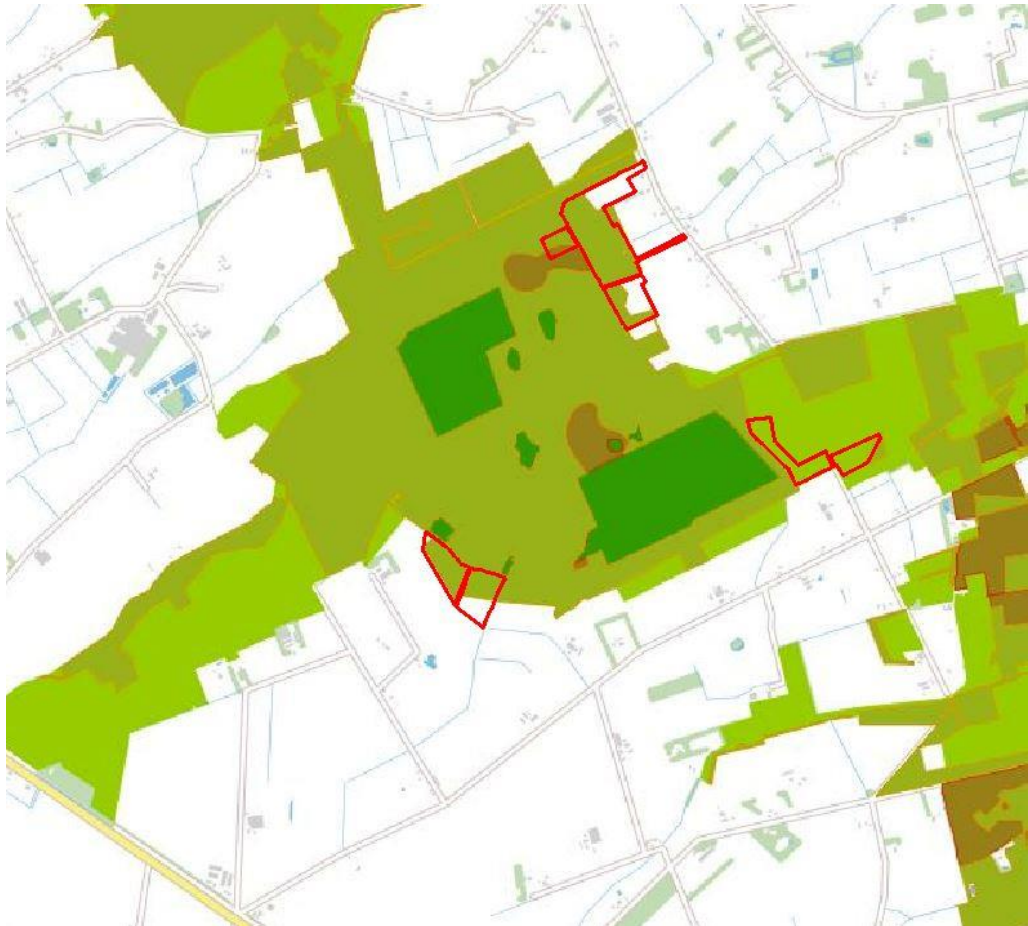
Het plangebied is gelegen binnen een gebied dat is aangemerkt als Gelders Natuurnetwerk (GNN), Nationaal Landschap en beschermingszone natte landnatuur.

Gelders Natuurnetwerk

Om de biodiversiteit nu en voor toekomstige generaties Gelderlanders veilig te stellen, beschermt de provincie het GNN. Het GNN is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuur van internationaal, nationaal en provinciaal belang.

Dit Gelders Natuurnetwerk bestaat uit alle terreinen met een natuurbestemming binnen de voormalige EHS en bevat tevens een zoekgebied nieuwe natuur van 7.300 hectare voor 5.300 hectare nog te realiseren nieuwe natuur.

Een groot deel van de Gelderse natuurgebieden is internationaal beschermd: de Natura 2000-gebieden. Juist in deze gebieden moet de biodiversiteit worden behouden of verbeterd. De provincie geeft in het natuurbeleid prioriteit aan het behalen van de Natura 2000-doelen in de Natura 2000-gebieden. Het GNN en de Groene Ontwikkelingszone (GO) vervullen daarnaast een belangrijke rol bij het behoud van de biodiversiteit.

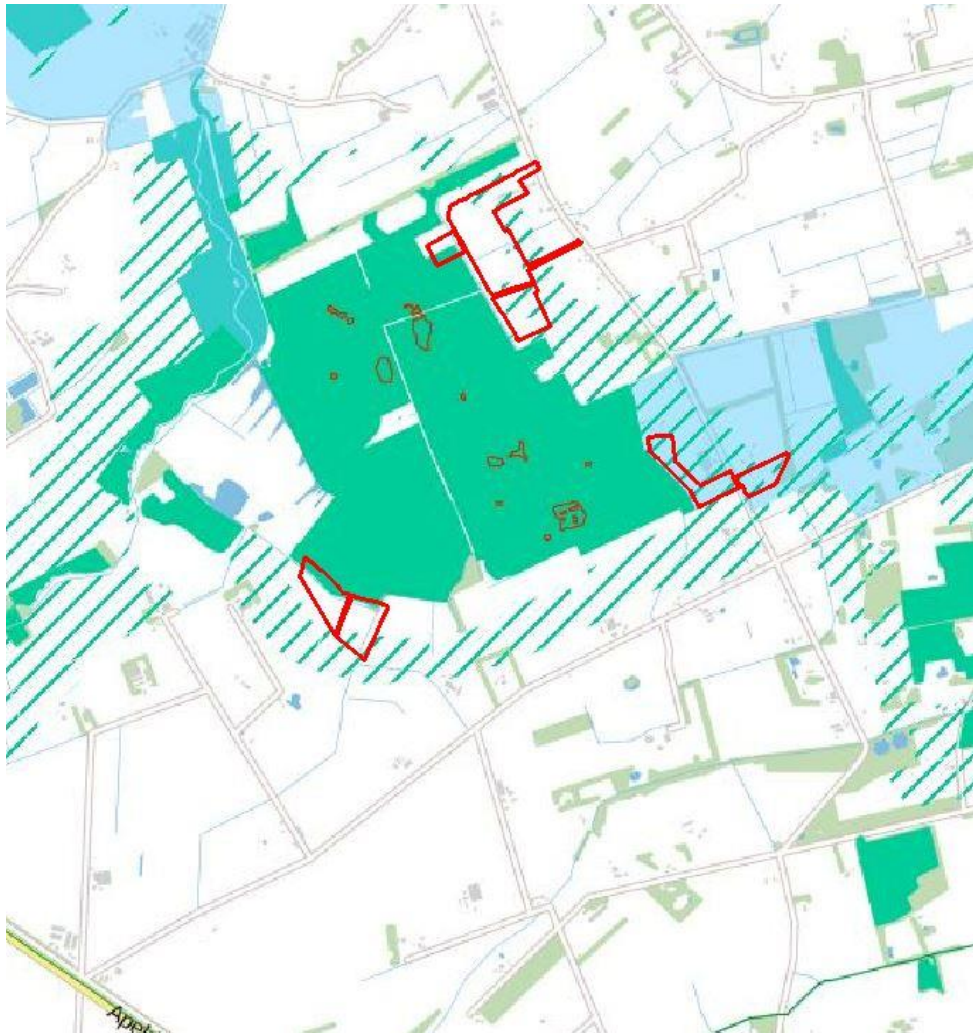
Uitsnede kaart 'natuur' Omgevingsvisie Gelderland met GNN (donkergroen en bruingroen) en GO (lichtgroen) en globale aanduiding plangebied (rode lijn), bron: ruimtelijkeplannen.nl

Natte landnatuur

Delen van het plangebied zijn in de omgevingsvisie aangewezen als beschermingszones natte landnatuur. De natte landnatuur levert een belangrijke bijdrage aan de ecologische diversiteit van Gelderland. Daarom wil de provincie de natte landnatuur als onderdeel van het GNN duurzaam in stand houden en zo mogelijk versterken. Dit betekent onder andere dat de provincie de waterhuishoudkundige omstandigheden op orde wil brengen en houden.

Ter bescherming van de natte landnatuur zijn beschermingszones aangewezen. Voor de Natura 2000-gebieden worden de beschermingszones uit de beheerplannen gehanteerd. De bescherming van de natte landnatuur door deze beschermingszones

richt zich op activiteiten van bedrijven en particulieren. Voor de beschermingszones nemen de waterschappen drainage en beregeningsbeleid op in hun beheerplannen en keuren. Voor ruimtelijke veranderingen in deze zones heeft de provincie regels in de Omgevingsverordening opgenomen.

Uitsnede kaart 'water en natuur' Omgevingsvisie Gelderland met natte landnatuur (groen), beschermingszone natte landnatuur (groen gearceerd), water als verbinder (blauw), HEN-wateren (rode lijnen) en globale aanduiding plangebied (rode lijn), bron: ruimtelijkeplannen.nl

HEN-water

Een aantal vennen op de Empese en Tondense Heide zijn aangewezen als HEN-water. HEN-wateren zijn wateren van het hoogste ecologische niveau en worden door de provincie beschermt vanwege de ecologische waarde. In deze wateren komen zeldzame tot zeer zeldzame soorten voor en de ecologische processen zijn er het meest natuurlijk. De wateren stellen hoge eisen aan morfologie, waterkwaliteit, watervoerendheid en stroming. De provincie vraagt waterschappen om het waterkwaliteits- en kwantiteitsbeheer van deze wateren af te stemmen op de natuurfunctie.

De inrichting en het beheer van het waterhuishoudkundige systeem is voor de HEN-wateren gericht op:

- het veiligstellen en ontwikkelen van de abiotische en biotische kwaliteit conform de streefbeelden uit de Waterwijzers voor HEN-wateren en de doeltypen uit de kernkwaliteiten van het GNN;
- het minstens handhaven van de huidige waterhuishoudkundige situatie. Dit betekent ten minste 'standstill' van het totaalbeeld van de huidige situatie;
- het uitsluiten van nadelige effecten op waternatuur van het oppervlaktewaterbeheer en het grondwaterbeheer bovenstrooms en in de omgeving van de aangewezen wateren;
- het afstemmen van het oppervlaktewaterbeheer in en bovenstrooms van deze waardevolle wateren en in de omgeving daarvan op de natuurwaarden en doelen;
- het bewerkstelligen van een minimale nadelige invloed van menselijk handelen op de ecologie, kwaliteit en kwantiteit van het oppervlaktewater en grondwater (voor zover relevant);
- het realiseren van de waterkwaliteit in de HEN-wateren behorend bij de kernkwaliteit natuur, streefbeeld of doeltype;
- het herstel met aandacht voor behoud van aanwezige cultuurhistorische waarden in en/of directe nabijheid van deze wateren.

Water als verbinder

De gebieden die zijn aangeduid als 'water als verbinder' zijn de natte ecologische verbindingszones. De provincie wil hiermee een netwerk van verbonden natuurgebieden realiseren. Deze gebieden maken onderdeel uit van de Groene Ontwikkelingszone.

Nationaal Landschap

Het Rijk heeft in de SVIR twintig karakteristieke gebieden in Nederland aangewezen als Nationaal Landschap, waarvan er zeven liggen in Gelderland. Deze Nationale Landschappen zijn de symbolen bij uitstek van het Gelderse cultuurlandschap. Ze geven op (in-ter)nationale schaal een afspiegeling van de landschappelijke diversiteit en hebben daarom speciale aandacht. Deze cultuurhistorische landschappen zijn het resultaat van het harmonisch samengaan van natuurlijke processen en menselijk handelen. Kenmerkend zijn de samenhang tussen natuur, reliëf, grondgebruik en bebouwing. Het ruimtelijk beleid is er op gericht om de kernkwaliteiten van deze gebieden te houden en verder te ontwikkelen. Het plangebied valt binnen het Nationaal Landschap Veluwe.

Toetsing

Het plangebied ligt binnen het GNN, Nationaal Landschap, natte landnatuur. In de Omgevingsverordening heeft de provincie regels opgenomen ten aanzien van ontwikkelingen in deze gebieden. In paragraaf 3.2.2 wordt hier verder op ingegaan.

Daarnaast liggen in de nabijheid van het plangebied een aantal HEN-wateren. In de waterparagraaf (4.5) wordt het plan getoetst aan de ligging binnen natte natuur en nabij een HEN-water. Geconcludeerd wordt dat de herstelmaatregelen die worden uitgevoerd in het plangebied bijdragen aan de ontwikkeling van de natte natuur. De ligging van het HEN-water nabij het plangebied vormt daarnaast geen belemmering voor de uitvoering van de maatregelen.

Tot slot loopt door deelgebied 2 een natte verbindingszone (water als verbinder). Met het inrichtingsplan wordt dit gebied ingericht ten behoeve van deze verbindingszone.

3.2.2 Omgevingsverordening Gelderland

De provincie beschikt over een palet van instrumenten waarmee zij haar ambities realiseert. De verordening wordt ingezet voor die onderwerpen waarvoor de provincie eraan hecht dat de doorwerking van het beleid van de Omgevingsvisie juridisch gewaarborgd is. De verordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal. De inzet van de verordening als juridisch instrument om de doorwerking van het provinciaal beleid af te dwingen is beperkt tot die onderdelen van het beleid. De Omgevingsverordening richt zich net zo breed als de Omgevingsvisie op de fysieke leefomgeving in de Provincie Gelderland. Dit betekent dat vrijwel alle regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving opgenomen zijn in de Omgevingsverordening. Het gaat hierbij om regels op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, water, verkeer en bodem.

Toetsing

In de Omgevingsverordening zijn voor het voorliggende plan regels opgenomen met betrekking tot de ligging binnen het GNN, Nationaal Landschap en de beschermingszone natte landnatuur.

Beschermingszone natte landnatuur

In de Omgevingsverordening is opgenomen dat een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden die deel uitmaken van een hydrologische beschermingszone geen functies mag toestaan die significant nadelige effecten hebben op natte landnatuur. Het voorliggende plan maakt onderdeel uit van herstelmaatregelen die ten gunste van natte landnatuur worden uitgevoerd. Er is daarom geen sprake van een significant nadelig effect, waardoor het plan op dit punt niet in strijd is met de Omgevingsverordening.

Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone

Op basis van de Omgevingsverordening zijn binnen het GNN geen nieuwe functies mogelijk. In paragraaf 4.4 is het plan getoetst aan de kernkwaliteiten van het GNN en wordt geconcludeerd dat de voorgenomen ingreep een positief effect zal hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Gelders Natuurnetwerk. Een nadere toetsing in de vorm van een 'nee, tenzij-toets' is daarom niet noodzakelijk en het plan is ook op dit punt niet in strijd met de Omgevingsverordening.

Nationaal Landschap

Het plangebied ligt gedeeltelijk in Nationaal Landschap De Veluwe. Een plan voor gronden binnen een Nationaal Landschap mag alleen bestemmingen mogelijk maken die de kernkwaliteiten van een Nationaal Landschap niet aantasten of versterken. Het plangebied ligt in deelgebied Twello.

De kernkwaliteiten van dit deelgebied zijn:

- grofmaziger dan de Oost-Veluwse gradiënt ;
- amorfe structuur met elementen van rivierenlandschap, dekzandruggen, ruilverkaveling en landgoederen;
- waardevolle open essen;
- vrij uitzicht vanaf de dijk over het binnendijkse landschap en over de rivier met uiterwaarden.

Het plan tast de kernkwaliteiten van het nationale landschap niet aan. In het plangebied zijn geen waardevolle open essen of rivierdijken aanwezig. De amorfe structuur blijft na de uitvoering van de maatregelen herkenbaar, doordat het onderscheidt tussen het rivierenlandschap, dekzandruggen, ruilverkaveling en landgoederen niet wordt beïnvloed en zichtbaar blijft.

3.2.3 Natuurbeheerplan

Op 12 april 2017 is het Natuurbeheerplan 2018 vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Gelderland. Het natuurbeheerplan beschrijft de beleidsdoelen en subsidiemogelijkheden voor ontwikkeling en beheer van (agrarische) natuurgebieden, landschaps- en waterelementen in de provincie Gelderland. De beleidsdoelen hebben met name betrekking op de locaties waar beheerwaardig natuur aanwezig is en de beheerdoelen die hiervoor gelden. Verder is het natuurbeheerplan nadrukkelijk een subsidiekader; het beschrijft de gebieden waar subsidiëring kan plaatsvinden.

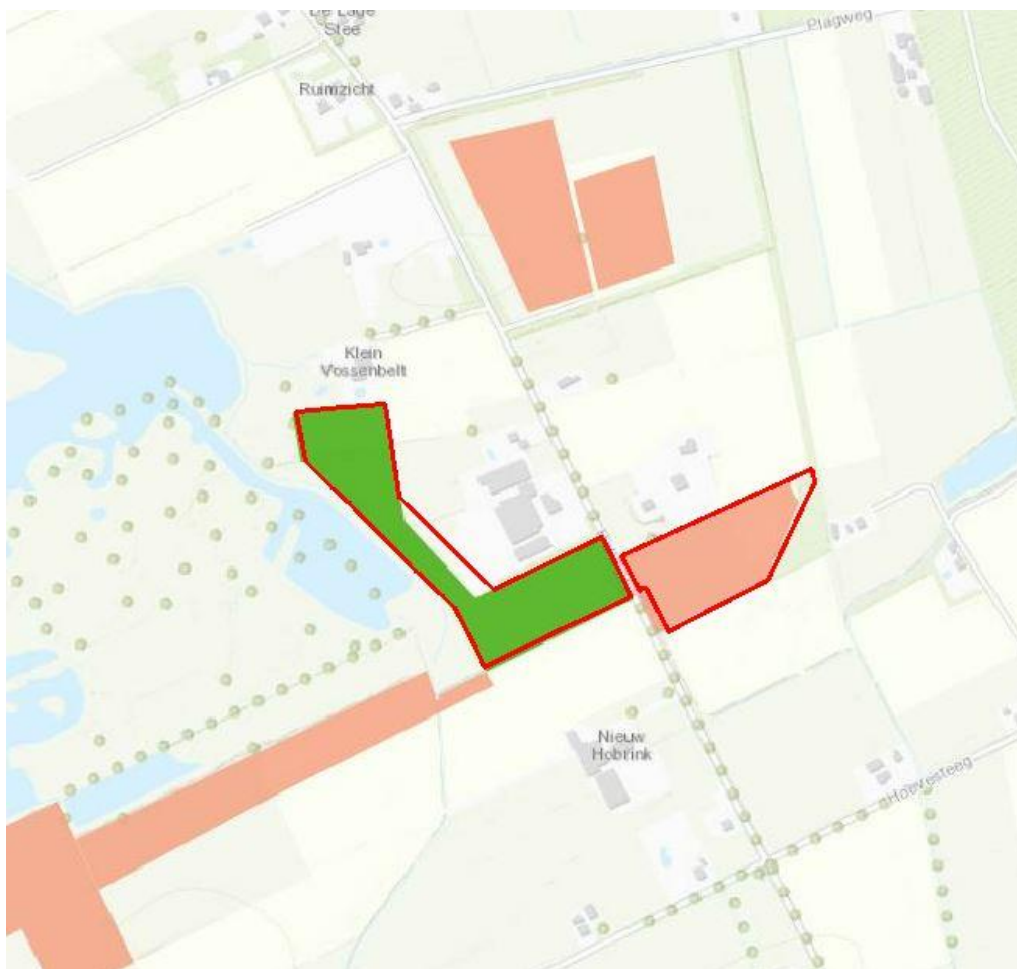
Het natuurbeheerplan heeft, zo is daarin vermeld, geen planologische consequenties of consequenties voor bestemmingsplannen en heeft geen invloed op eigendomsrechten of bestaande gebruiksmogelijkheden.

Het natuurbeheerplan kent een aantal kaarten, waaronder een ambitiekaart en een beheertypenkaart. De beheertypenkaart geeft de begrenzing van alle bestaande, beheerwaardige (agrarische) natuur en landschap weer. De ambitiekaart geeft de begrenzing aan van nieuwe natuur. Deze vormt de basis voor de subsidieverlening voor inrichting binnen het GNN. Op de ambitiekaart is de opgave die de provincie heeft binnen bestaande natuurterreinen en vanuit het PAS niet ingetekend. De ambities hiervoor komen vanuit andere stukken, zoals de beheerplannen.

Toetsing

Voorliggend plan maakt in deelgebied 1 en 3 de uitvoering van herstelmaatregelen uit het PAS en in het kader van het GNN mogelijk op een locatie waar dat op grond van het vigerende planologische regime niet mogelijk is. Vanuit het natuurbeheerplan volgen de beheerdoelen voor deze gebieden. Vanuit het natuurbeheerplan volgen echter geen kaders waaraan voorliggend plan moet worden getoetst.

Voor deelgebied 2 is sprake van de ontwikkeling van natuur in het kader van het GNN. Voor dit perceel is op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan 2017 de ambitie 'Inrichting nieuwe natuur' opgenomen (zie navolgende kaart). De geplande ontwikkeling in dit deelgebied sluit hierdoor aan op de het Natuurbeheerplan.

Uitsnede ambitiekaart Natuurbeheerplan 2017, met ambitie inrichting nieuwe natuur (het groene vlak) en functieverandering en inrichting nieuwe natuur (het rode vlak) en globale aanduiding plangebied (rode lijn).

3.2.4 Beheerplan Landgoederen Brummen

Gedeputeerde staten hebben op basis van de Wnb de verplichting om een beheerplan vast te stellen voor Natura 2000-gebieden. In dit beheerplan wordt een beschrijving gegeven van de benodigde instandhoudingsmaatregelen en welke resultaten met de uitvoering daarvan worden beoogd. Het beheerplan voor het Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen is op 6 februari 2016 vastgesteld.

De gebiedsanalyse die is opgesteld in het kader van het PAS maakt onderdeel uit van het beheerplan. Daarnaast zijn er in het beheerplan aanvullende, niet PAS-maatregelen beschreven alsmede het reguliere beheer van het gebied. Deze maatregelen moeten binnen zes jaar na vaststelling van het beheerplan worden gerealiseerd.

Toetsing

De gebiedsanalyse waarin de PAS-maatregelen voor Landgoederen Brummen zijn beschreven, maakt onderdeel uit van het beheerplan. Daarnaast is in paragraaf 4.4 geconcludeerd dat de maatregelen geen negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstelling voor het Natura 2000-gebied. Het voorliggende wijzigingsplan sluit hierdoor aan op het beleid voor het plangebied uit het beheerplan. Het beheerplan

stelt geen randvoorwaarden over invulling van natuur ten behoeve van het GNN met behulp van de SKNL in deelgebied 2.

3.3 Gemeentelijk beleid

3.3.1 Landschapsbeleidsplan Brummen 2008

Karakteristiek voor het grondgebied van de gemeente Brummen is de opbouw van het landschap in verschillende landschapstypen die elkaar van oost naar west opvolgen. Het plangebied ligt in het deelgebied 'Ontginningen'. De karakteristiek voor dit deelgebied is samengevat:

- de Empese en Tondense Heide als belangrijke restanten van de ooit kenmerkende kwelafhankelijke vochtige heide;
- een groot aantal west – oost stromende beken;
- overwegend grondgebruik als grasland t.b.v. melkveehouderij;
- beperkt voorkomende beplantingselementen;
- rechtlijnige patronen van wegen, kavels en lanen;
- verspreid staande boerderijen langs de wegen;
- het patroon van oostwest lopende wegen;
- de aanwezigheid van onverharde wegen.

Voor dit deelgebied heeft de gemeente samengevat de volgende visie:

Het behoud van de melkveehouderij is essentieel ten behoeve van het behoud van het waardevolle open landschap. Tegelijkertijd is het van groot belang om hydrologische systemen te herstellen, ten behoeve van het tegengaan van verdroging van beken en het beschermen van de (nationaal) bijzondere waarden van de Empese en Tondense Heide. Bij dit laatste legt de gemeente de prioriteit.

Een kans voor natuurontwikkeling ziet de gemeente op de voormalige hooilanden. Hier kunnen kavelgrensbeplanting en het liefst ook vernatting de contrasten tussen de verschillende landschappen versterken.

Daarnaast moet er ruimte worden geboden aan de meer aan droge natuurtypen gebonden soorten, waaronder de das, door de aanleg van ecologische verbindingssones.

Om de gemeentelijke doelen voor deelgebied ontginningen te realiseren, stimuleert de gemeente Brummen initiatieven die een bijdrage leveren aan de realisatie van die doelen. Initiatieven dragen in het bijzonder bij wanneer zij:

- verdroging van natuur en beken tegen gaan;
- gebiedseigen water helpen vasthouden;
- ruimte bieden aan natte natuur;
- herkenbaarheid van de natte ondergrond zichtbaar maken;
- combinatie van melkveehouderij en natuur mogelijk maken;
- invulling geven aan de ecologische verbindingssones;
- bijdragen aan herstel van het hooilanden landschap;
- de laanstructuren langs de wegen versterken.

Toetsing

Het voorliggende plan sluit verder aan op de doelen die zijn geformuleerd in het landschapsbeleidsplan. De herstelmaatregelen worden uitgevoerd om verdroging van de natte natuur in de Empese en Tondense Heide tegen te gaan en bieden hiermee ruimte aan natte natuur. De gemeente geeft hier prioriteit aan. Met het plan in deelgebied 2 wordt bovendien invulling gegeven aan een ecologische verbindingszone ten behoeve van de gidssoort knoflookpad. Het plan voorziet verder in natuurontwikkeling op de Eerbeekse Hooilanden. Het is niet mogelijk om met het plan gevolg te geven aan de wens uit het landschapsbeleidsplan om meer nadruk te leggen op het versterken van het onderscheid tussen de verschillende landschappen in combinatie met natuurontwikkeling. Het inrichten van het gehele plangebied als een nat natuurgebied is noodzakelijk om tot het gewenste en vanuit het PAS verplichte herstel van de natuurwaarden te komen.

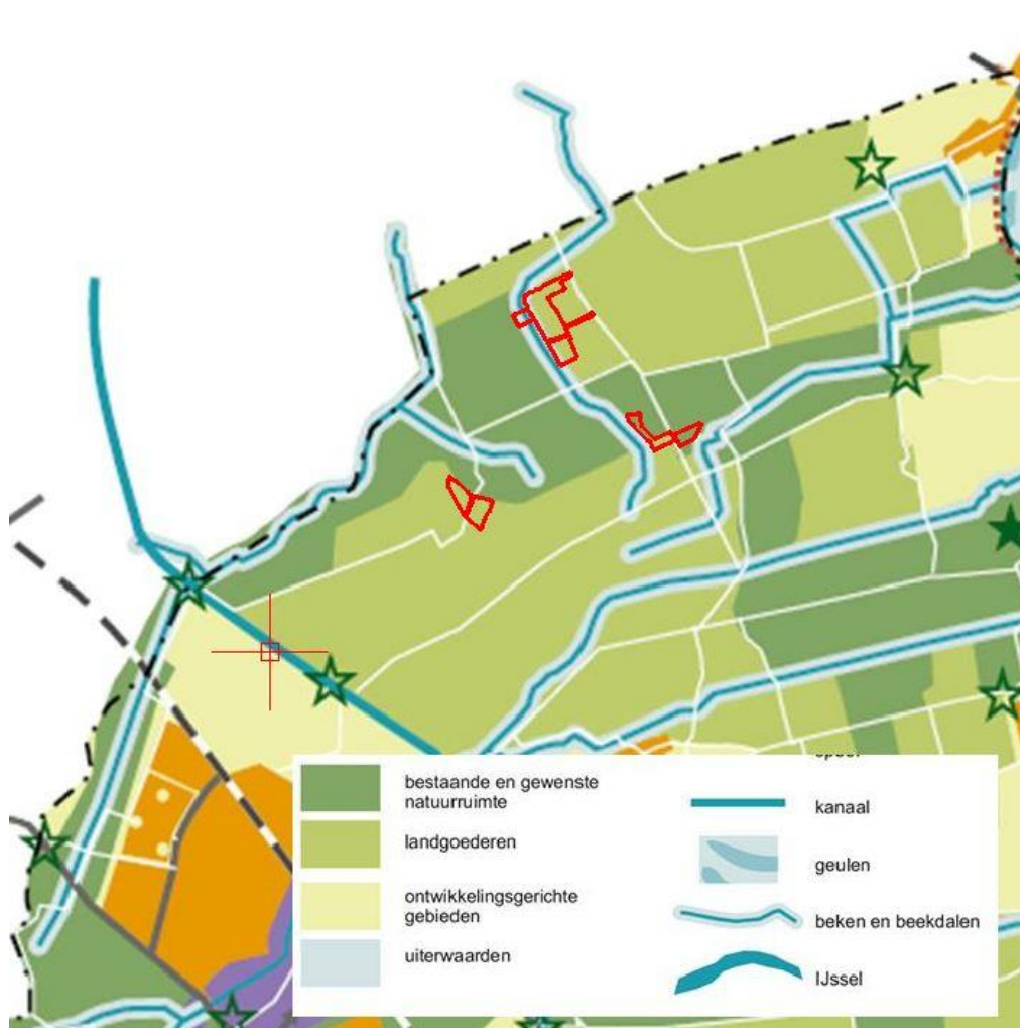
3.3.2 Ruimtelijke ontwikkelingsvisie 'Ligt op groen'

De gemeenteraad van de gemeente Brummen heeft op 28 september 2006 de ruimtelijke ontwikkelingsvisie 'Ligt op groen' vastgesteld. Hierin staat hoe de gemeente Brummen er over 25 jaar uit zou moeten zien. De ruimtelijke ontwikkelingsvisie omvat een lange termijnvisie (strategische visie tot 2030) en de korte termijnvisie (periode 2005 tot 2015). Samen vormen ze de ruimtelijke ontwikkelingsvisie 'Ligt op Groen'.

In de strategische visie tot 2030 zet men in op synergie met de omliggende gemeenten. Dit kan volgens de gemeente het beste bereikt worden door aan te sluiten op de onderscheidende kwaliteiten. Dé identiteitsdrager van de gemeente Brummen is de groene kwaliteit. Bij nieuwe ontwikkelingen dient dan ook ingezet te worden op de versterking van de groene kwaliteiten.

In de ruimtelijke visie 2005-2015 heeft de gemeente de keuze gemaakt voor een zonerings in vijf deelgebieden, met ieder een eigen streefbeeld. Het voorliggende plangebied ligt in de zone 'Arcadisch landschap'. Het geformuleerde streefbeeld in deze zone sluit aan op de geformuleerde doelen in het Landschapsbeleidsplan 2008.

De gemeente hecht aan de aanwezigheid van gezonde agrarische bedrijven. Behoud van de melkveehouderij in dit deelgebied is, mede ten behoeve van behoud van het waardevolle open landschap, essentieel. Tegelijkertijd is het van groot belang om hydrologische systemen te herstellen. De natuur moet worden versterkt door verdroging van beken tegen te gaan.

Uitsnede Visiekaart met globale aanduiding plangebied (rode lijn)

De gemeente wil gebiedseigen water langer vasthouden, maakt plaatselijk peilverhogingen ten behoeve van natuur mogelijk en geeft de beken de ruimte. Een kans voor natuurontwikkeling wordt gezien op de voormalige hooilanden, waar vernatting en herstel van kavelbeplantingen de contrasten tussen verschillende landschappen (ontginningen, hooilanden en het kampenlandschap rond Hall) versterken. Hiermee wil de gemeente een overgangszone creëren rondom de Empese en Tondense Heide (Habitatrichtlijngebieden). De agrariër wordt hiermee dan ook niet (extra) belemmerd. Herkenbaarheid van het natte karakter van het gebied zou uiteindelijk ook tot uiting kunnen komen in een groter aantal sloten en oeverbeplantingen. Bedoeling is om de uitwisseling van soorten, zoals de das, tussen de Veluwe en het arcadisch landschap te versterken. De rationele structuur van dit deelgebied willen we verder benadrukken door aanvulling van laanbeplantingen langs wegen.

De Empese en Tondense Heide is aangewezen als 'parel' in het kader van de Habitatrichtlijn. De gemeente wil de (inter)nationaal bijzondere natuurwaarden van de Empese en Tondense Heide behouden en versterken en zoekt naar vernattende combinaties tussen landbouw en natuur. Ook realiseren de gemeente hier een ecologische verbindingszone ten behoeve van de das.

Toetsing

De (herstel)maatregelen die worden uitgevoerd in het kader van het GNN en het PAS zorgen voor een vernatting en een herstel van de natuurwaarden in de Empese en Tondesche heide. Dit sluit aan op het beleid in de ontwikkelingsvisie 'Ligt op groen'.

Het is niet mogelijk om met het plan gevolg gegeven aan de wens uit de structuurvisie om een overgangszone te creëren rondom de Empese en Tondense heide. Het inrichten van het gehele plangebied als een nat natuurgebied is noodzakelijk om tot het gewenste herstel van de natuurwaarden te komen.

3.3.3 Bestemmingsplan Buitengebied 2008

Wijzigingsbevoegdheid

Voor de bestemming 'Agrarisch met landschapswaarden' is in artikel 3.5 een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor het wijzigen van de bestemming in 'Natuur'. Burgemeester en wethouders kunnen de bestemming wijzigen naar 'Natuur', mits wordt voldaan aan de in artikel 25 opgenomen voorwaarden. Vanwege de ligging binnen 'Landgoederenzone (EHS)' en 'Natura 2000' gelden voor het voorliggende plan de volgende voorwaarden:

- a er wordt volledig rekening gehouden met de bestaande rechten van in de directe omgeving gelegen bedrijven en woningen en de bedrijven worden niet onevenredig in hun ontwikkelingsmogelijkheden geschaad;
- b de bestemming leidt niet tot extra hinder voor omwonenden;
- c het wijzigen van de bestemming is niet toegestaan als daarmee de ecologische kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS significant worden aangetast. De bestemmingswijziging van de gronden dient een positieve bijdrage te leveren aan de natuurdoelstelling en kernkwaliteiten van het gebied, waarop de wijziging betrekking heeft;
- d het beheer van de gronden moet aansluiten op de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied.

Omgevingsvergunningplicht voor werken en werkzaamheden

In het bestemmingsplan is een omgevingsvergunningplicht opgenomen voor het uitvoeren van bepaalde werken en werkzaamheden in aangeduide landschapskwaliteiten en zones.

In het bestemmingsplan is voor alle vergunningplichten een uitzondering opgenomen voor werken en werkzaamheden in het kader van natuur- en bosbeheer en andere werken die in overeenstemming zijn met het landschapsbeleidsplan (2008) en de instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000.

Toetsing

Wijzigingsbevoegdheid

- a De maatregelen die worden uitgevoerd zijn van invloed op de waterhuishouding in het gebied. In paragraaf 4.5 is geconcludeerd dat het voorkomen van natschade voor omliggende bedrijven één van de randvoorwaarden voor het plan is. Maatregelen om natschade te voorkomen zijn bovendien opgenomen in de PAS-gebiedsanalyse. Indien na hydrologische doorrekening van de plannen toch natschade op blijkt te treden, wordt deze vergoed
- b De maatregelen die worden uitgevoerd zijn van invloed op de waterhuishouding in het gebied. In paragraaf 4.5 is geconcludeerd dat het voorkomen van natschade voor omwonenden één van de randvoorwaarden voor het plan is. Maatregelen om natschade te voorkomen zijn bovendien opgenomen in de PAS-gebiedsanalyse. Indien na hydrologische doorrekening van de plannen toch natschade op blijkt te treden, wordt deze vergoed.
- c In paragraaf 4.4 is het plan getoetst aan de kernkwaliteiten van het GNN en wordt geconcludeerd dat de voorgenomen ingreep een positief effect zal hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Gelders Natuurnetwerk. Het voorliggende plan voldoet daarmee aan de derde voorwaarde uit de wijzigingsbevoegdheid.
- d In paragraaf 4.4 is onderzocht of als gevolg van het uitvoeren van de herstelmaatregelen significant negatieve effecten op kunnen treden op de doelsoorten en de habitattypen waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden. Uit deze voortoets blijkt dat negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen zijn uitgesloten.

Omgevingsvergunningplicht voor werken en werkzaamheden

In het plangebied zijn de volgende landschapskwaliteiten en zones aangeduid: 'openheid', 'beslotenheid/houtopstanden', 'zandwegen' en 'hydrologische bufferzone'. Ten aanzien van deze zones is het volgende opgenomen.

- ter plaatse van de aanduiding 'openheid' is het niet toegestaan om zonder omgevingsvergunning te bebossen of anderszins te beplanten met houtopstanden. De aan te planten bomen en struiken liggen niet binnen deze aanduiding.
- ter plaatse van de aanduiding 'beslotenheid/houtopstanden' is het vellen en rooien van bomen, hakhout en andere houtopstanden en handelingen die de dood of beschadigingen tengevolge kunnen hebben zonder omgevingsvergunning niet toegestaan. Het voorliggende plan ziet niet op deze werkzaamheden.
- ter plaatse van de aanduiding 'zandwegen' is het aanleggen en verharderen van wegen en het aanbrengen van andere oppervlakte verhardingen niet toegestaan. Het voorliggende plan ziet niet op deze werkzaamheden.
- binnen de aanduiding 'hydrologische bufferzone' is voor het uitvoeren van de volgende werkzaamheden een omgevingsvergunning nodig:
 - aanleggen en verharderen van wegen, het aanbrengen van andere oppervlakte verhardingen;
 - aanleggen en dempen van watergangen, sloten, en andere waterpartijen;
 - werken en werkzaamheden die de waterhuishouding beïnvloeden, zoals bemalen, onderbemalen, het slaan van putten,
 - aanbrengen van ondergrondse leidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties en apparatuur;

Alleen in de hydrologische bufferzone worden werkzaamheden uitgevoerd waar een omgevingsvergunningplicht voor is opgenomen. Het voorliggende plan voldoet echter aan de voorwaarden voor de uitzondering van de omgevingsplicht. Zoals getoetst in paragraaf 3.3.1 is het voorliggende plan in overeenstemming met het landschapsbeleidsplan (2008). Een deel van de maatregelen wordt bovendien uitgevoerd in het kader van het PAS, waarmee het herstel van de stikstofgevoelige habitats in dit gebied wordt bevorderd. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de instandhouding van het Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen.

4 Milieu- en omgevingsaspecten

4.1 Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.)

4.1.1 Inleiding

De milieueffectrapportage (m.e.r.) is een hulpmiddel om bij diverse procedures het milieubelang een volwaardige plaats in de besluitvorming te geven. Een m.e.r. is verplicht bij de voorbereiding van plannen en besluiten van de overheid over initiatieven en activiteiten van publieke en private partijen die belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben. De m.e.r. is wettelijk verankerd in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer en het Besluit m.e.r.

In de bijlage van het Besluit m.e.r. zijn twee onderdelen (C en D) opgenomen. In onderdeel C zijn activiteiten genoemd waarbij direct sprake is van een m.e.r.-plicht als bij besluiten de genoemde drempelwaarden worden overschreden. Voor de activiteiten die zijn genoemd in onderdeel D geldt dat als de drempelwaarden worden overschreden een m.e.r.-beoordeling dient plaats te vinden. Voor besluiten met een omvang onder de drempelwaarden moet een zogenaamde vormvrije m.e.r.-beoordeling worden gedaan.

Het bevoegde gezag (het college van burgemeester en wethouders of de gemeenteraad) moet voorafgaande aan het besluit inzake het plan formeel de beslissing nemen of, vanwege de belangrijke nadelige gevolgen die de activiteit mogelijk voor het milieu kan hebben, een m.e.r. moet worden doorlopen. Het bevoegd gezag kan dit besluit nemen aan de hand van een 'aanmeldingsnotitie'. Het uiteindelijke besluit dient als bijlage bij de stukken van het ruimtelijke plan worden gevoegd.

4.1.2 Toetsing

Het wijzigingsplan, zoals beschreven in paragraaf 2.2 voorziet in diverse activiteiten die zijn opgenomen in de C- en D-lijst in de bijlage van het besluit m.e.r. Hieraan wordt getoetst:

- **'Waterwerken'**: Eén van de activiteiten betreft de aanleg van een watergang. In de D-lijst van het Besluit m.e.r. is activiteit D 3.2 opgenomen: de aanleg, wijziging of uitbreiding van werken inzake kanalisering of ter beperking van overstromingen, met inbegrip van primaire waterkeringen en rivierdijken. Jurisprudentie heeft uitgewezen dat regionale waterkeringen en waterbergingen moeten worden gezien als werken ter voorkoming van overstromingen. De te realiseren A-watergang kan niet als zodanig worden gekwalificeerd. Bovendien is het doel van de aanleg niet gericht op het voorkomen van overstromingen, waardoor deze activiteit niet de activiteit als bedoeld in D 3.2 behelst. Het Besluit m.e.r. is derhalve niet van toepassing op deze activiteit uit het wijzigingsplan.
- **Ontgronding**: De werkzaamheden in het plangebied zijn mogelijk aan te merken als een ontgronding. Ontgrondingswerkzaamheden zijn een activiteit in de zin van het Besluit m.e.r., welke zowel in de C- als de D-lijst is opgenomen. Op basis van het de provinciale verordening is geen vergunning nodig voor ontgrondingen ten behoeve van het realiseren of wijzigen van natuurbouwprojecten van ten hoogste 0,50 meter diep of voor het aanleggen of verbreden van watergangen ten behoeve

van de verbetering van de waterhuishouding van ten hoogste 3 meter diep waarbij bij aanleg en bij verbreding de bovenbreedte ten hoogste 10 meter bedraagt. Met de graafwerkzaamheden zullen de genoemde dieptes en oppervlaktes niet worden overschreden. Dit betekent dat op grond van de provinciale Omgevingsverordening geen ontgrondingsvergunning nodig is en kan worden volstaan met een melding. Er is derhalve geen m.e.r.-(-beoordeling) noodzakelijk.

- Landinrichtingsproject: In het gehele plangebied vindt een functiewijziging van agrarische grond naar natuur plaats. Het plan kan om die reden gedefinieerd worden als een landinrichtingsproject als bedoeld in D 9. Het wijzigingsplan is daarbij het eventuele m.e.r.-plichtige besluit.

Concluderend kan het plan worden aangemerkt als landinrichtingsproject en is om deze reden een m.e.r.-plicht aan de orde.

De omvang van de m.e.r.-plicht wordt bepaald door de bij deze activiteit behorende drempelwaarden. De drempelwaarde ziet op functiewijziging met een oppervlakte van 125 hectare of meer. De oppervlakte van het plangebied bedraagt in totaal 22,3 hectare en blijft dus ver onder de drempelwaarden. Een vormvrije m.e.r.-beoordeling is noodzakelijk om te beoordelen of in dit geval een m.e.r.-beoordeling nodig is.

In deze vormvrije m.e.r.-beoordeling moet worden beoordeeld of de activiteit daadwerkelijk geen belangrijke nadelige milieugevolgen kan hebben. Hierbij moet in het bijzonder worden nagegaan of er sprake is van de omstandigheden als bedoeld in bijlage III van de Europese Richtlijn betreffende de milieueffectbeoordeling. Daarbij dient te worden ingegaan op de volgende onderdelen:

- de kenmerken van het project;
- de plaats waar de activiteit plaatsvindt;
- de kenmerken van het potentiële effect.

4.1.3 Beoordeling

Kenmerken van het project
<i>Algemeen</i>
Rondom het natuurgebied de Empese en Tondense Heide in de gemeente Brummen liggen verschillende percelen waarop het agrarische gebruik wordt of al is beëindigd. Deze percelen worden ingericht als natuurgebied . Op een deel van de percelen wordt in het kader van de ontwikkeling van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) het huidige gebruik als landbouwgrond omgezet naar natuur. Op de overige percelen moeten ecologische herstelmaatregelen worden uitgevoerd in het kader van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) om de effecten van stikstof op natuur te verminderen.
<i>Omvang van het project</i>
Het plangebied bestaat uit drie deelgebieden. Deelgebied 1 heeft een oppervlakte van ca. 12.8 ha. Deelgebied 2 heeft een oppervlakte van ca. 4.1 ha. Deelgebied 3 heeft een oppervlakte van ca. 5.3 ha. De totale oppervlakte van agrarisch gebied dat wordt ingericht als natuurgebied bedraagt daarmee 22.3 ha.

Beschrijving wijzigingsplan
Voor de drie deelgebieden is een inrichtingsplan gemaakt (zie paragraaf 2.2). Met het wijzigingsplan wordt de verbeelding gewijzigd van de bestemming 'Agrarisch met landschapswaarden' naar de bestemming 'Natuur'. De regels voor de bestemming 'Natuur' uit het moederplan gaan gelden voor het plangebied. Deze gronden zijn daarmee bestemd voor de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden. De bestaande aanduidingen uit het moederplan op de betreffende deelgebieden worden overgenomen. Dit zijn: 1. beslotenheid/houtopstanden; 2. hydrologische bufferzone; 3. openheid; 4. zandwegen; 5. gebied met hoge archeologische verwachtingswaarde. 6. extensiveringsgebied; 7. landgoederenzone (EHS-verweving en verbinding); 8. natura 2000; In de onder 1 t/m 5 genoemde aanduidingen is het aanlegvergunningstelsel van toepassing voor diverse werken en werkzaamheden. Overigens is er geen aanlegvergunning nodig indien de maatregelen in overeenstemming zijn met het landschapsbeleidsplan en de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000. De geplande maatregelen vallen hier binnen. De overige aanduiding geven voornamelijk beperkingen aan de gebruiksmogelijkheden binnen andere bestemmingen.
Cumulatie met andere projecten
Cumulatie met andere projecten is niet aan de orde.
Gebruik van natuurlijke hulpbronnen
De nieuwe functies binnen het plan maken geen gebruik van natuurlijke hulpbronnen in de direct nabijheid van het plangebied. In het geheel legt het project hiermee geen bijzonder beslag op natuurlijke hulpbronnen.
Productie van afvalstoffen, verontreiniging en hinder en risico van ongevallen
Afgezien van de tijdelijke aanlegfase is geen sprake van een betekenisvolle productie van afvalstoffen, verontreiniging en hinder. Ook brengt het plan geen bijzondere risico's voor ongevallen met zich mee. De nieuwe functie heeft geen verkeersaantrekkende werking.

Plaats van het project
Het bestaande grondgebruik
De percelen aan de noordzijde van deelgebied 1 en het meest zuidelijke perceel zijn in gebruik als akkerland. De tussenliggende percelen als grasland. De percelen in deelgebied 2 zijn in gebruik als grasland. In het zuidelijke perceel aan de westzijde van de Hallsedijk zijn een ondiepe poel en een watervoerende sloot aanwezig. Aan de oostzijde van de Hallsedijk staan langs de randen van het perceel bomen en struiken. Aan

de oostkant van dit perceel ligt een bosje, waarvan een kleine hoek onderdeel uitmaakt van het plangebied.

Beide percelen in deelgebied 3 bestaan uit grasland, wat intensief wordt beheerd. De percelen worden van elkaar gescheiden door een onverhard pad met daarlangs enkele bomen.

Het opnamevermogen van het natuurlijk milieu

Het opnamevermogen van het natuurlijke milieu heeft te maken met de gevoeligheid van gebieden voor ontwikkelingen. In het kader van deze vormvrije m.e.r.-beoordeling is een korter analyse gedaan naar het voorkomen van en het mogelijke effect van de ontwikkeling op zogenaamde gevoelige gebieden, zoals gedefinieerd in bijlage III van de EU-Richtlijn, of gebieden die krachtens nationale en provinciale regels zijn aangewezen.

Hieruit ontstaat het volgende beeld:

- *Speciale beschermingszones, door de lidstaten aangewezen krachtens Richtlijn 79/409/EEG (Vogelrichtlijn) en Richtlijn 92/43/EEG (Habitatrichtlijn)*
De drie deelgebieden grenzen direct aan het Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen. Een klein deel van deelgebied 1 ligt binnen het Natura 2000-gebied.
- *Landschappen van archeologisch of cultureel belang (Verdrag van Valetta, Erfgoedwet)*
In het bestemmingsplan Buitengebied 2008 zijn delen van deelgebied 2 gelegen binnen een gebied met een hoge archeologische verwachtingswaarde. Op de verwachtingenkaart behorend bij de in 2014 vastgestelde beleidsnota archeologie ligt het plangebied gedeeltelijk in een zone met een middelmatige archeologische verwachting (AV 4) en een zone met een lage archeologische verwachting en met een middelmatige archeologische verwachting voor watergebonden objecten.
- *Landschapsbeleidsplan*
Het plangebied ligt in het deelgebied 'Ontginningen' en aan de oostzijde op de overgang naar het deelgebied 'Landgoederen'.
- *Natuurnetwerk Nederland (Provinciale verordening)*
Het plangebied is gelegen binnen NNN.
- *Beschermingszone natte landnatuur (Provinciale verordening)*
Delen van het plangebied zijn in de omgevingsvisie aangewezen als beschermingszone natte landnatuur.
- *Gebied geschikt voor beschermde soorten (Wet natuurbescherming)*
In en nabij het plangebied komen een groot aantal beschermde soorten voor.
- *Nationaal landschap*
Een deel van het plangebied is gelegen binnen het Nationaal Landschap De Veluwe, deelgebied Twello.

Kenmerken van het potentiële effect

Algemeen

Het project betreft een landinrichtingsproject waarbij agrarisch gebied wordt omgevormd naar nieuwe natuur. De omgeving van het projectgebied kent een beperkt aantal kwetsbaarheden. Gezien voorgaande zijn de milieugevolgen voor de volgende aspecten nader beoordeeld:

- *archeologie*: er kan sprake zijn van negatieve effecten op de archeologische waarden in het projectgebied.
- *cultuurhistorie en landschap*: er kan sprake zijn van een negatief effect op cultuurhistorische of landschappelijke waarden.

- *natuur*: het project kan voor wat betreft soortenbescherming leiden tot negatieve milieueffecten op beschermde flora en fauna. Ook kan er sprake zijn van negatieve milieueffecten op diverse soorten gebieden (zie plaats van het project)
- *water*: het project kan een negatieve invloed hebben op de waterhuishouding van het gebied.

Voor de overige milieuaspecten geldt dat op voorhand geen negatieve effecten hoeven te worden verwacht. Hierover kan heel kort het volgende worden gesteld:

- *externe veiligheid*: onderhavig plan brengt geen activiteiten met zich mee die leiden tot externe veiligheidsrisico's op de omgeving.
- *bodem*: de bodemkwaliteit in het plangebied is van voldoende kwaliteit voor de uitvoering van de grondwerkzaamheden. Er hoeft niet te worden verwacht dat de grond die vrijkomt door de graafwerkzaamheden tot negatieve milieugevolgen elders zal leiden. Bij het verwerken van de vrijgekomen grond zal worden voldaan aan het Besluit bodemkwaliteit.
- *luchtkwaliteit*: bij onderhavig plan is er geen sprake van een toename van het verkeer. Er is daarom sprake van een project dat 'Niet in betekende mate' bijdraagt aan (een verslechtering van) de luchtkwaliteit, conform de ministeriele regeling NIBM. Er hoeven daarom geen negatieve effecten te worden verwacht.
- *geluid*: bij onderhavig plan er geen sprake van een toename van het verkeer. Er hoeft daarom geen toename van geluidshinder als gevolg van verkeer te worden verwacht.
- *verkeer*: bij onderhavig plan er geen sprake van een toename van het verkeer. Er hoeven daarom geen negatieve effecten op de doorstroming of de verkeersveiligheid te worden verwacht.

Archeologie

Om te bepalen wat de verwachting is dat in bepaalde gebieden archeologische waardevolle resten in de bodem aanwezig zijn heeft de gemeente een archeologische waarden- en verwachtingenkaart vastgesteld. Het plangebied ligt gedeeltelijk in een zone met een hoge (AV 3), een middelmatige archeologische verwachting (AV 4) en een zone met een lage archeologische verwachting en met een middelmatige archeologische verwachting voor watergebonden objecten (AV 5). Op basis van het gemeentelijke beleid is inventariserend onderzoek noodzakelijk als de oppervlakte van de ingreep binnen AV 3 groter is dan 250 m² en dieper dan 30 cm onder maaiveld Binnen AV 4 is dit groter dan 1.000 m² en dieper dan 30 cm onder maaiveld. Binnen AV 5 geldt dat onderzoek nodig is bij ingrepen groter dan 2.500 m² en dieper dan 30 cm.

De oppervlakte van het plangebied heeft een oppervlakte van meer dan 1.000 m² en de ingrepen reiken mogelijk dieper dan 30 cm. Om de archeologische waarden te beschermen geldt een omgevingsvergunningsplicht voor bodemingrepen waarbij de genoemde oppervlakten en diepte maatgevend zijn. Negatieve milieueffecten ten aanzien van archeologie kunnen daarmee worden uitgesloten.

Cultuurhistorie en landschap

Cultuurhistorie

In het landschapsbeleidsplan van de gemeente Brummen zijn verschillende landschapstypen beschreven. Deelgebied 1 ligt in de jonge ontginningen. Kenmerkend voor de ontginningen zijn het natte karakter, het rechtlijnige kavelpatroon en de beken. Deelgebied 2 ligt in het overgangsgebied van de jonge ontginningen naar het oostelijk daarvan gelegen landgoederen landschap. Kenmerkend voor dit gebied zijn het natte karakter, het rechtlijnige kavelpa-

troon en de oost-west lopende beken. Deelgebied 3 ligt in de Eerbeekse Hooilanden, een gebied waar de oude ontginnings patronen nog herkenbaar aanwezig zijn. Kenmerkend voor dit deelgebied zijn het onregelmatige verkavelingspatroon en het natte karakter.

Door de vernatting van het gebied wordt het karakter van het natuurgebied dat hier voor de ontginningen aanwezig was teruggebracht. Voor zover mogelijk blijven de aanwezige cultuurhistorische structuren in het plangebied herkenbaar. Door inklinking van de grond ter plaatse van de voormalige sloten zullen deze delen iets natter blijven dan de rest van het gebied. In deze nattere delen zal zich verder een andere vegetatie vormen. Het ontginningsprincipe blijft op deze manier leesbaar in het landschap. De overige maatregelen in het plangebied dragen tot slot bij aan het behoud en het herstel van de aanwezige cultuurhistorische waarden. Negatieve milieueffecten voor cultuurhistorie kunnen daarmee worden uitgesloten.

Nationaal landschap

Het plangebied ligt gedeeltelijk in Nationaal Landschap De Veluwe, deelgebied Twello. De kernkwaliteiten van dit deelgebied zijn:

- grofmaziger dan de Oost-Veluwse gradiënt ;
- amorfe structuur met elementen van rivierenlandschap, dekzandruggen, ruilverkaveling en landgoederen;
- waardevolle open essen;
- vrij uitzicht vanaf de dijk over het binnendijkse landschap en over de rivier met uiterwaarden.

In het plangebied zijn geen waardevolle open essen of rivierdijken aanwezig. De amorfe structuur blijft na de uitvoering van de maatregelen herkenbaar, doordat het onderscheidt tussen het rivierenlandschap, dekzandruggen, ruilverkaveling en landgoederen niet wordt beïnvloed en zichtbaar blijft. Het plan tast de kernkwaliteiten van het nationale landschap niet aan en negatieve milieueffecten kunnen daarmee worden uitgesloten.

Natuur

Gebiedsbescherming

Met het plan worden herstelmaatregelen uitgevoerd in het kader van de PAS en nieuwe natuur ontwikkeld in het kader van het GNN in en nabij het Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen. Middels een voortoets is onderzocht of als gevolg van het uitvoeren van de maatregelen significant negatieve effecten op kunnen treden op de doelsoorten en de habitattypen waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden. Uit de voortoets blijkt dat de negatieve effecten worden uitgesloten. Hieruit kan worden geconcludeerd dat er geen sprake van negatieve milieueffecten ten aanzien van het Natura 2000-gebied.

Het plangebied ligt binnen het NNN/Gelders Natuurnetwerk. De maatregelen zullen een positief effect hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van deze netwerken hebben. Negatieve milieueffecten zijn hiermee uitgesloten.

Het plangebied is in de Omgevingsverordening aangemerkt als natte landnatuur waarvoor geldt dat er geen functies zijn toegestaan die significant nadelige effecten hebben op de natte landnatuur. Het onderhavig plan maakt onderdeel uit van herstelmaatregelen die ten gunste van de natte landnatuur worden uitgevoerd. Negatieve milieueffecten voor natte landnatuur kunnen daarmee worden uitgesloten.

Soortenbescherming

In een quick scan natuur is gekeken naar beschermde soorten flora en fauna. Hieruit blijkt dat een groot aantal beschermde soorten fauna in of nabij het plangebied voorkomen. Om te voorkomen dat dieren worden gedood, verblijfplaatsen worden vernietigd of leefgebied verloren gaat dienen er mitigerende maatregelen te worden getroffen. Het gaat om de das, de steenmarter, boombewonende vleermuizen, vogelsoorten waarvan het nest niet jaarrond is beschermd en vogelsoorten met nesten die jaarrond zijn beschermd alsmede voor levandbarende hagedis, hazelworm, ringslang, kamsalamander en poelkikker. Voor de genoemde soorten zijn mitigerende maatregelen beschreven waarmee de milieueffecten voor deze soorten worden geminimaliseerd. Mocht blijken dat het voor een bepaalde soort niet mogelijk is de geplande werkzaamheden conform de mitigerende maatregelen uit te voeren, dan wordt voor de betreffende soort eerst aanvullend onderzoek uitgevoerd. Mocht hieruit volgen dat voor bepaalde soorten een ontheffing nodig is, dan zullen in dit kader ook mitigerende maatregelen moeten worden uitgewerkt die de gevolgen minimaliseren. Hiermee zijn de gevolgen op beschermde soorten op voorhand zeer beperkt.

Aanvullend kan worden geconcludeerd dat de uiteindelijke inrichtingen en functie van het plangebied na realisatie beter aansluit bij de leefomgeving van de genoemde diersoorten. Op basis van het voorgaande wordt geconcludeerd dat er slechts sprake van een zeer beperkt negatief milieueffect, dat niet als een belangrijk nadelig gevolg voor het milieu kan worden gekwalificeerd.

Water

Gevolgen van vernatting

Omdat verdroging het belangrijkste knelpunt vormt voor het realiseren van de instandhoudingsdoelen voor het gebied, zijn in het maatregelenpakket in de gebiedsanalyse veel maatregelen opgenomen die zijn gericht op het herstel van de waterhuishouding door middel van vernatting. Het inrichtingsplan is gericht op de realisatie van een goed herstel van het hydrologische systeem van het natuurgebied Empese en Tondense Heide als geheel middels aanpak van de sterk drainerende werking van de hoofdwaterlopen op en nabij de grenzen van het natuurgebied. Het voorkomen van (grond)wateroverlast voor derden is een randvoorwaarde bij het opstellen van het plan.

Door het dempen van watergangen, kan natschade ontstaan op aangrenzende landbouw percelen en erven. In het kader van PAS-maatregelen worden mitigerende maatregelen genomen om natschade op aangrenzende percelen tegen te gaan. Een aantal percelen wordt opgehoogd, en een tweetal erven wordt gedraineerd. Voor een aantal percelen zal de natschade financieel worden gecompenseerd. Ter vervanging van de te dempen Veldbeek wordt een nieuwe waterloop aangelegd die wat verder van het gebied af ligt. Door het uitvoeren van deze maatregelen wordt significante wateroverlast voorkomen. Het inrichtingsplan zal daarnaast hydrologisch worden doorgerekend. Indien hier uit blijkt dat er toch natschade op zal treden, moet een natschade regeling worden opgesteld om een waterwetvergunning te krijgen voor de uitvoering van de werkzaamheden.

Op basis van het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat door de mitigerende maatregelen de negatieve milieugevolgen ten aanzien van wateroverlast voor derden zoveel mogelijk worden voorkomen danwel gecompenseerd. Hiermee zijn de milieueffecten van de vernatting zeer beperkt en is zeker geen sprake van een belangrijk nadelig gevolg voor het milieu.

HEN-wateren

Binnen de Empese en Tondense Heide liggen drie HEN-vennen. In het GGOR wordt specifieke aandacht besteed aan het voorkomen dat maatregelen leiden tot verslechtering van de waterkwaliteit en/of de ecologische toestand van de HEN-wateren. Negatieve effecten kunnen bijvoorbeeld ontstaan als door verhoging van de grondwaterstanden de uitspoeling van fosfaat uit landbouwgronden toeneemt of als door het verwijderen van drainages de afvoer van een beek afneemt en daarmee de stroomsnelheid.

De herstelmaatregelen uit de gebiedsanalyse dragen bij aan het verbeteren van de waterkwaliteit in de vennen in de Empese en Tondense Heide. Het maatregelenpakket is gericht op het beschermen van de aanwezige stikstofgevoelige habitattypen en (leefgebieden van) soorten, waaronder zwakgebufferde vennen. Door de uitvoering van de maatregelen wordt daarom bijgedragen aan de waterkwaliteit van deze HEN-wateren. Negatieve milieueffecten voor de drie HEN-vennen kunnen daarmee worden uitgesloten.

4.1.4 Conclusie

Er is een vormvrije m.e.r.-beoordeling uitgevoerd. Hieruit volgt dat er geen sprake is van bijzondere omstandigheden ten aanzien van de kenmerken en locatie van het project die leiden tot belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu ter plaatse. Voor de beoordeelde milieuaspecten geldt dat er geen of een zeer beperkt effect optreedt. De conclusie is dan ook dat belangrijke nadelige milieugevolgen zijn uitgesloten. Het volgen van een m.e.r.-(beoordelings-) procedure is daarom niet nodig. Ook aangezien het feit dat geen passende beoordeling op grond van de Wet natuurbescherming nodig is, is een m.e.r. niet aan de orde.]

4.2 Bedrijven en milieuzonering

Algemeen

Bij het realiseren van een nieuwe functie dient vanuit het oogpunt van goede ruimtelijke ordening, gekeken te worden naar de omgeving waarin de nieuwe functies worden gerealiseerd. Hierbij spelen twee vragen:

- 1 Past de nieuwe functie in de omgeving?
- 2 Laat de omgeving de nieuwe functie toe?

Milieuzonering beperkt zich tot de milieuaspecten geluid, geur, gevaar en stof.

Toetsing

Met het voorliggende plan wordt het aanleggen van een watergang mogelijk gemaakt. Een watergang is niet van invloed op de milieuaspecten geluid, geur, gevaar of stof. Een toetsing aan de milieuaspecten is daarom niet van toepassing.

Conclusie

Het aspect bedrijven en milieuzonering vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het wijzigingsplan.

4.3 Bodem

Algemeen

Bij functiewijzigingen die leiden tot een verandering van de bestaande bestemming moet worden aangetoond dat de kwaliteit van de bodem de realisatie van de gewenste functie toestaat. Daarnaast geldt dat de bodemkwaliteit invloed kan hebben op de financiële haalbaarheid als blijkt dat de bodem gesaneerd moet worden.

Beleid

Omgevingsvisie en Omgevingsverordening Gelderland

De provincie ziet het geschikt maken en houden van de bodem als een maatschappelijke opgave om daarmee ruimte te geven aan het gebruik en de ontwikkeling van mens en natuur. Dat wil de provincie bereiken via de volgende thema's:

- het beschermen van mensen tegen risico's van bodemverontreinigingen;
- het wegnemen van belemmeringen door bodemverontreinigingen die de ruimtelijke ontwikkeling remmen;
- het goed op orde hebben van het beheer en de nazorg van stortplaatsen;
- het stimuleren van verantwoord en duurzaam omgaan met bodem en ondergrond.

Met betrekking tot de relatie tussen bodem en natuur, gaat de provincie uit van het gegeven dat de bodem ervoor zorgt dat de natuur er kan zijn. De kwaliteit van de bodem is bepalend voor de biodiversiteit. Bij de natuurontwikkelingsopgave moet daarom rekening gehouden worden met de bodemgesteldheid.

De provincie is buiten rijkswateren bevoegd gezag voor vergunningverlening bij ontgroningen. De provincie wil dat bij ontgroningen gewenste functies worden gerealiseerd, zoals natuurontwikkeling, rivierverruiming, recreatie, wonen aan het water en waterberging.

Voor ontgroningen is op basis van Omgevingsverordening Gelderland een vergunning vereist. Hierop wordt onder andere een uitzondering gemaakt voor het aanleggen of verbreden van watergangen ten behoeve van de verbetering van de waterhuishouding van ten hoogste 3 meter diep waarbij bij aanleg en bij verbreding de bovenbreedte ten hoogste 10 meter bedraagt en ontgroning ten behoeve van het realiseren of wijzigen van natuurbouwprojecten van ten hoogste 0,50 meter diep.

Nota Bodembeheer voor gemeenten Epe, Apeldoorn, Voorst, Brummen, Zutphen en Lochem

Met de inwerkingtreding van het Besluit bodemkwaliteit hebben de gemeenten en waterschappen de mogelijkheid gekregen om decentraal bodembeleid te realiseren. De gemeenten Epe, Apeldoorn, Voorst, Brummen, Zutphen en Lochem hebben gezamenlijk een bodemkwaliteitskaart en een Nota bodembeheer opgesteld om milieuhygiënisch verantwoorde en kostenefficiënte toepassing van grond en baggerspecie mogelijk te maken. De nota en bodemkwaliteitskaart bevatten richtlijnen voor de uit-

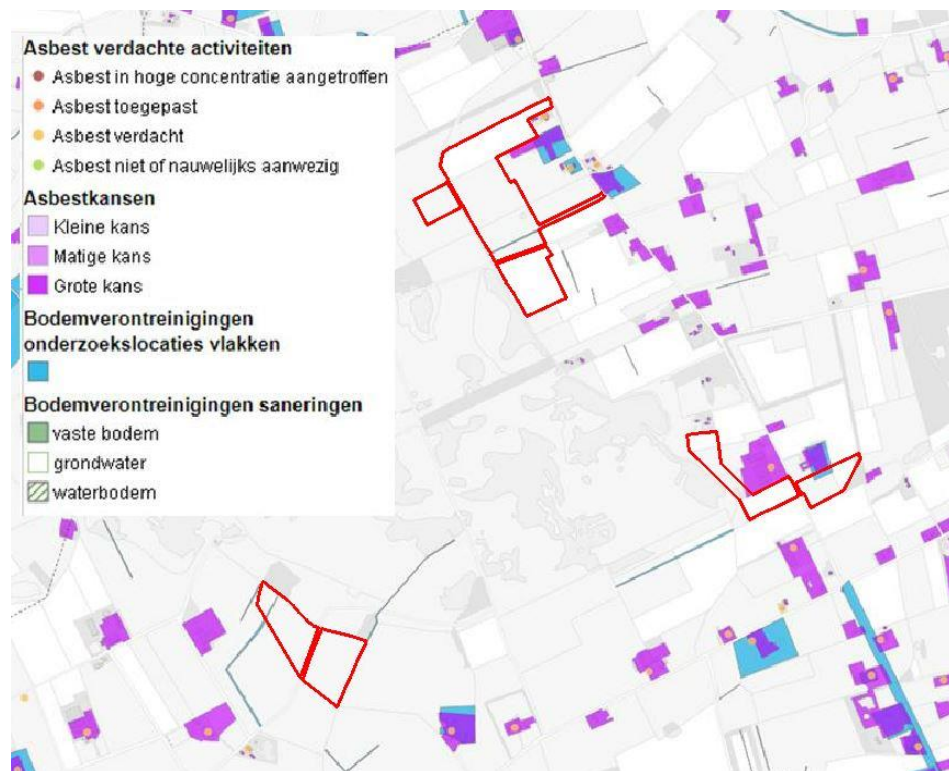
wisseling van grond en baggerspecie binnen en tussen deze gemeenten. Op de bodemkwaliteitskaart is de bodemkwaliteit van verschillende zones vastgesteld.

Toetsing

Het voorliggende plan ziet op de uitvoering van grondwerkzaamheden in het plangebied. Bij de natuurontwikkelingsopgave in het plangebied is in het inrichtingsplan voor de Empese en Tondense Heide ook de bodemgesteldheid meegenomen bij het bepalen van de maatregelen die in het gebied worden uitgevoerd. Hiervoor heeft een bodemonderzoek plaatsgevonden naar ondermeer bodemchemie en bodemopbouw.

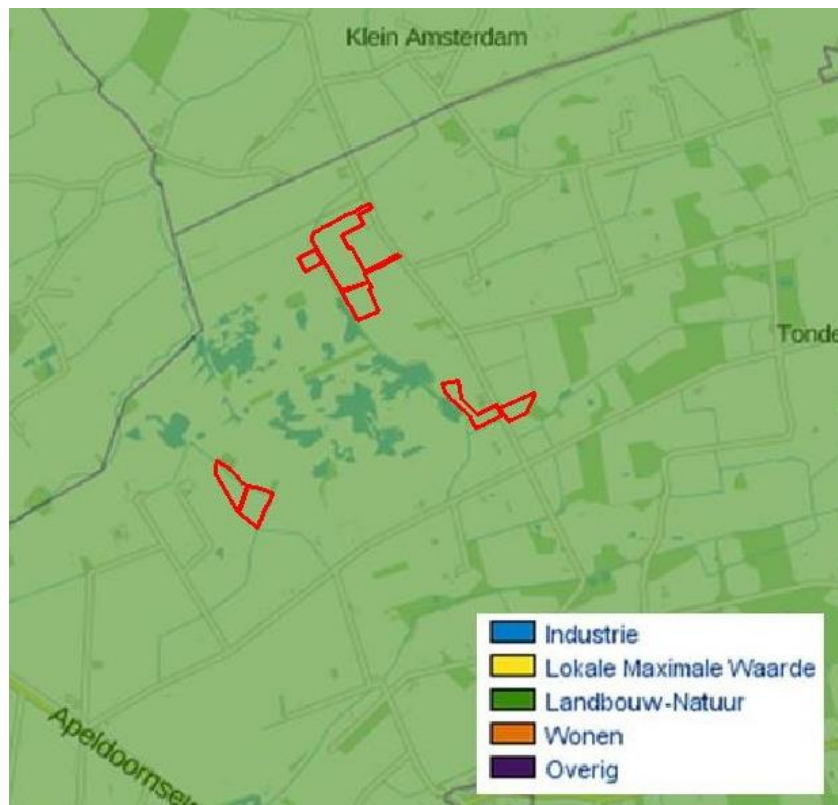
Op basis van Atlas Gelderland (zie navolgende kaart) zijn in het plangebied de gronden op en rondom de Hallsedijk 30 aangewezen als onderzoekslocatie bodemverontreinigingen. Ten aanzien van deze locatie zijn geen onderzoeken bekend. Binnen dit onderzoeksgebied vinden geen grondwerkzaamheden plaats, een eventuele verontreiniging op deze locatie vormt daarom geen belemmering voor het voorliggende plan.

Verder liggen er geen gebieden in het plangebied met een verhoogde kans op asbest.

Uitsnede milieu- en bodemkaart, met globale aanduiding plangebied (rode lijn), bron: Atlas Gelderland

Op de bodemkwaliteitskaart ligt het plangebied in een zone met bodemkwaliteit Landbouw-Natuur (zie navolgende kaart). Op basis van de bodemkwaliteitskaart wordt daarom geconstateerd dat de bodemkwaliteit in het plangebied schoon is en geen belemmering vormt voor het uitvoeren van de geplande grondwerkzaamheden.

Uitsnede bodemkwaliteitskaart met globale ligging plangebied (rode lijn), bron: bodemloket.nl

Conclusie

De bodemkwaliteit in het plangebied is van voldoende kwaliteit voor de uitvoering van de geplande grondwerkzaamheden. Het aspect bodem vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het wijzigingsplan.

4.4 Ecologie

Algemeen

Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden van het plangebied. Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming zijn de Wet natuurbescherming en provinciale verordeningen van toepassing. De provincies beschermen via provinciale verordening waardevolle natuurgebieden zoals het Natuurnetwerk Nederland, weidevogelgebied en ganzenfoerageergebied. Daarnaast kunnen natuurgebieden of andere gebieden die essentieel zijn voor het behoud van bepaalde flora en fauna, aangewezen worden als Europees vogelrichtlijn- en/of habitatrichtlijngebied (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Wet natuurbescherming. Ook de bescherming van individuele plant- en diersoorten is geregeld in deze wet.

Onderzoek

Voor het plangebied is een quick scan natuur² uitgevoerd, om te onderzoeken of het project van invloed is op natuurwaarden en beschermde soorten en of de ontwikkeling niet in strijd is met de provinciale verordening of de Wet natuurbescherming.

Gebiedsbescherming

Het inpassingsplan maakt een aantal herstelmaatregelen mogelijk nabij en in Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen. Om te onderzoeken of als gevolg van het uitvoeren van deze herstelmaatregelen significant negatieve effecten op kunnen treden op de doelsoorten en de habitattypen waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden, is nader onderzoek uitgevoerd in de vorm van een voortoets Natura 2000. Uit deze voortoets blijkt dat negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen zijn uitgesloten.

Het plangebied ligt binnen het Gelders Natuurnetwerk. De voorgenomen ingreep zal een positief effect hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Gelders Natuurnetwerk. Het plangebied ligt verder niet nabij rustgebied voor winterganzen of weidevogelgebied. Negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen herstelmaatregelen op deze gebieden zijn daarmee uitgesloten. De bescherming van deze gebieden staat de uitvoering van het plan niet in de weg.

Soortenbescherming

Volgens de verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna komen een groot aantal beschermde soorten in of nabij het plangebied voor. Door het uitgevoerde veldbezoek en de bureaustudie is duidelijk geworden dat essentiële elementen van verschillende soorten aanwezig zijn of mogelijk aanwezig zijn in het plangebied. Voor alle soorten dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden om te voorkomen dat dieren worden gedood, verblijfplaatsen worden vernietigd of leefgebied verloren gaat. Het gaat om de das, de steenmarter, boombewonende vleermuizen, vogelsoorten waarvan het nest niet jaarrond is beschermd en vogelsoorten met nesten die jaarrond zijn beschermd alsmede voor levendbarende hagedis, hazelworm, ringslang, kamsalamander en poelkikker. De mitigerende maatregelen ten behoeve van deze soorten zijn beschreven in de quick scan. Deze worden nageleefd bij de uitvoering van het plan.

Mocht het voor een bepaalde soort niet mogelijk zijn de geplande werkzaamheden conform beschreven aanwijzingen uit te voeren, dan zou sprake kunnen zijn van een overtreding van de Wet natuurbescherming. Om dit te voorkomen, dient dan voor de betreffende soort eerst aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden naar de functie van het plangebied voor deze soort en dient voor de werkzaamheden zo nodig een ontheffing van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden. Geconcludeerd kan worden dat een eventuele benodigde ontheffing naar alle waarschijnlijkheid verleend kan gaan worden. De uiteindelijke inrichting en functie van het plangebied na realisatie sluit beter aan bij de leefomgeving van de genoemde diersoorten. Het plan bestaat uit het inrichten van agrarisch gebied naar natuurgebied. Er wordt daarmee

² Natuuronderzoek wijzigingsplan Empese en Tondense Heide, Zutphen, SAB, 3 oktober 2018.

extra ruimte gecreëerd voor natuur waar tevens eventuele mitigerende maatregelen plaats kunnen vinden die nodig kunnen zijn in het kader van een ontheffing.

Tot slot is de zorgplicht is van toepassing, wat betekent dat voldoende zorg in acht moet worden genomen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten.

Conclusie

Het aspect natuur vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het wijzigingsplan..

4.5 Water

Rijksbeleid - Het Nationaal Waterplan 2016-2021

Het Nationaal Waterplan 2016-2021 is op 10 december 2015 vastgesteld. Het Nationaal Waterplan geeft de hoofdlijnen, principes en richting van het nationale waterbeleid in de planperiode 2016-2021, met een vooruitblik richting 2050. Het kabinet speelt proactief in op de verwachte klimaatveranderingen op lange termijn, om overstromingen te voorkomen.

In het Nationaal Waterplan 2016-2021 staan de volgende ambities centraal:

- Nederland blijft de veiligste delta in de wereld.
- Nederlandse wateren zijn schoon en gezond en er is genoeg zoetwater.
- Nederland is klimaatbestendig en waterrobuust ingericht.
- Nederland is en blijft een gidsland voor watermanagement.
- Nederlanders leven waterbewust.

Het kabinet zet de veranderingen in het waterveiligheidsbeleid voort en zal hiertoe een wetsvoorstel met nieuwe normen voor de primaire keringen voorbereiden.

Nieuwe normen zijn nodig, omdat de huidige eisen aan primaire keringen grotendeels uit de jaren zestig van de vorige eeuw dateren. Sindsdien zijn het aantal mensen en de economische waarde achter de dijken toegenomen. Ook is nieuwe kennis beschikbaar gekomen over de werking van de keringen en de gevolgen van overstromingen. De doelen op het gebied van waterveiligheid zijn omgerekend naar normspecificaties voor de keringen. Deze zijn niet meer gebaseerd op dijkringen, maar op dijktrajecten. Elk dijktraject krijgt een norm-specificatie die past bij de gevolgen in dat specifieke gebied. De normspecificaties zijn ingedeeld in zes klassen, waarbij de overstromingskans varieert van 1/300 per jaar tot 1/100.000 per jaar.

Het Rijk onderkent het belang van verbinden van ruimte en water. Bij het aanpakken van wateropgaven en de uitvoering van watermaatregelen vindt daarom afstemming plaats met andere relevante ruimtelijke opgaven en maatregelen in het gebied, zodat scope, programmering en financiering zo veel mogelijk op elkaar aansluiten of, beter nog, elkaar versterken. Het kabinet streeft daarbij ook naar integrale combinaties, waarbij ruimtelijke inrichting een belangrijke rol speelt bij het oplossen van wateropga-

ven. Omgekeerd is het van belang om bij ruimtelijke opgaven vroegtijdig rekening te houden met wateropgaven en de veerkracht van watersystemen. De gewenste betere verbinding tussen water en ruimte geldt voor alle opgaven op het gebied van waterveiligheid, zoetwater en waterkwaliteit.

Provinciaal beleid – Omgevingsvisie Gelderland

Op 11 november 2015 hebben Provinciale Staten de Omgevingsvisie Gelderland gewijzigd vastgesteld. De omgevingsvisie vervangt de huidige omgevingsplannen zoals de Structuurvisie, het Gelders Milieuplan en het Waterplan Gelderland 2010-2015. De Omgevingsvisie richt zich formeel op de komende tien jaar, maar wil ook een doorkijk bieden aan Gelderland op een langere termijn.

In de omgevingsvisie wordt de ambitie en de rol van de provincie voor het aspect water aangegeven. De provincie stuurt op een veerkrachtig en duurzaam water- en bodemsysteem. Dit bestaat uit bodem en ondergrond, grondwater en oppervlaktewater. Een veerkrachtig en duurzaam water- en bodemsysteem helpt mee aan een optimale en duurzame driedimensionale inrichting van Gelderland.

Een systeem is veerkrachtig als het onder normale omstandigheden alle functies goed kan uitvoeren, (tijdelijke) over- en onderbelasting goed op kan vangen zonder dat maatschappelijke overlast of ecologische schade optreedt en hiervan snel kan herstellen zonder blijvende negatieve effecten. Een systeem is duurzaam als het ook in de toekomst kan blijven functioneren en in stand kan worden gehouden tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. Om de veerkracht van het water- en bodemsysteem te vergroten is het belangrijk om meer ruimte te maken voor beken, te zorgen voor stedelijk waterbeheer en voor goed bodembeheer. Dat betekent bijvoorbeeld dat de bodem zodanig wordt beheerd en gebruikt dat de bodem meer water kan opnemen in perioden van regen en dus ook weer water kan afgeven in perioden van droogte. Zowel bewoonde gebieden, natuurgebieden als landbouwgronden zullen hieraan een bijdrage moeten leveren.

Daarnaast is het van belang om ervoor te zorgen dat het water- en bodemsysteem duurzaam is en ook in de toekomst kan blijven functioneren tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. De provincie streeft naar een duurzaam gebruik van de ondergrond. Zij zoekt naar een balans tussen het benutten van de kansen die de ondergrond biedt en het behouden van de waarde van de ondergrond voor toekomstige generaties. Doel is te komen tot een integrale, efficiënte en duurzame benutting zonder onomkeerbare gevolgen voor de ondergrond. Dit betekent dat de provincie moet afwegen wat op een bepaalde plek in de ondergrond of bovengronds wel of niet mag.

Beleid Waterschap Vallei en Veluwe – Waterbeheerprogramma 2016-2021

Vanaf 1 januari 2016 is het Waterbeheerprogramma van het Waterschap Vallei en Veluwe van kracht. Het is bewust neergezet als een programma en niet meer als een waterbeheerplan. De maatregelen zijn op hoofdlijnen uitgewerkt, het “hoe” volgt bij het jaarlijks vaststellen van de begroting.

De zorg voor de kerntaken “beschermen tegen overstroming”, “schoon en voldoende oppervlaktewater” en “zuiveren van afvalwater” blijft voorop staan. Daarbij wil het waterschap wel meer toe naar een integrale benadering van de gezamenlijke opgave.

Het waterschap wil haar ambities en doelen steeds sterker bereiken samen met de waterpartners. De ambities zijn:

- We beschermen ons gebied tegen overstromingen.
- We zorgen voor de juiste hoeveelheid water.
- We zorgen voor de goede oppervlaktewaterkwaliteit.
- Schoon en vuil water worden zo veel mogelijk gescheiden.
- We halen de hoogst mogelijke waarde uit water.
- We beheren afvalwaterketen en watersysteem als één geheel samen met onze partners.

Samen met gemeenten wil het waterschap schoon hemelwater en afvalwater zoveel mogelijk aan de bron scheiden. Dit om de negatieve effecten van extreme buien (lagere waterkwaliteit door overstorten) en droogte (lagere waterkwaliteit door geen watertoevoer, hittestress), als gevolg van klimaatverandering, te voorkomen. Hiertoe stelt het waterschap een beleidsplan op en voert dit uit.

Binnen de verantwoordelijkheden van de waterpartners voor grondwaterbeheer wil het waterschap de samenwerking initiëren en als grondwaterloket fungeren. De start betreft het vormen van een gezamenlijk grondwaterkennisteam.

Binnen de jaarcyclus wordt door het waterschap verantwoording afgelegd over de inhoudelijke doelen en resultaten. In de cyclus wordt een moment ingebouwd om op collegiale basis met de waterpartners de programmering voor het komende jaar af te stemmen. Dit is het waterplein.

Toetsing

Het plan ziet op vernatting en verbetering van de waterkwaliteit in het plangebied en sluit hiermee aan op het beleid en de regelgeving met betrekking tot natuur. De maatregelen zijn onderzocht en onderbouwd aan de hand van een GGOR en verschillende hydrologische onderzoeken. De maatregelen in het inrichtingsplan Empense en Tondense Heide zijn opgesteld met als randvoorwaarde dat deze niet mogen leiden tot schade aan omliggende percelen en eigendommen. Het inrichtingsplan zal hydrologisch worden doorgerekend. Indien hier uit blijkt dat er toch natschade op zal treden, wordt de inrichting aangepast of wordt deze vergoed. Daarnaast worden in het kader van de gebiedsanalyse verschillende maatregelen uitgevoerd waarmee schade wordt voorkomen.

Conclusie

Het aspect water vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het wijzigingsplan.

4.6 Archeologie

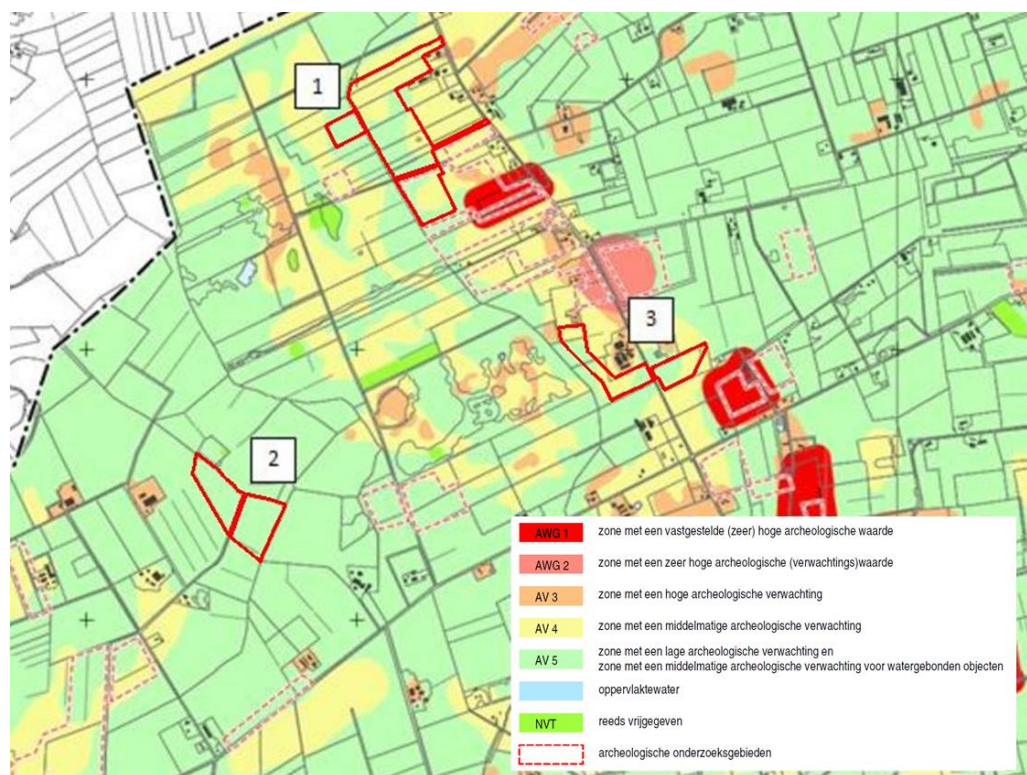
Algemeen

Door ondertekening van het verdrag van Malta (1992) heeft Nederland zich verplicht om bij ruimtelijke planvorming nadrukkelijk rekening te houden met het niet-zichtbare deel van het cultuurhistorisch erfgoed, te weten de archeologische waarden. In de Erfgoedwet, die op 1 juli 2016 in werking is getreden is geregeld hoe met in de grond

aanwezige dan wel te verwachten archeologische waarden moet worden omgegaan. Op grond van het overgangsrecht van deze wet zijn de bepalingen uit de Monumentenwet 1988 van kracht gebleven totdat de Omgevingswet in werking treedt. Het streven is om deze belangen tijdig bij het plan te betrekken. Bij ingrepen waarbij de ondergrond wordt geroerd, dient te worden aangetoond dat de eventueel aanwezige archeologische waarden niet worden aangetast.

Toetsing

Om vast te stellen of en op welke locaties in het plangebied archeologisch onderzoek noodzakelijk is, is een quick scan archeologie³ en een archeologisch bureauonderzoek⁴ een uitgevoerd. Het voorliggende plan moet worden getoetst aan het gemeentelijke archeologie beleid. Op basis van de archeologische verwachtingskaart ligt het plangebied deels in een gebied met een hoge, een middelhoge en een lage archeologische verwachtingswaarde (zie navolgende kaart).

Beleidskaart bij gemeentelijk archeologiebeleid Brummen, bron: gemeente Brummen

Op basis van deze verwachtingswaarden wordt geadviseerd om bij werkzaamheden waarbij de grond dieper dan 30 cm wordt geroerd en die een grotere oppervlakte betreffen dan respectievelijk 250, 1.000, en 2.500 m². Om dit te waarborgen is op de verbeelding een aanduiding opgenomen voor deze drie verwachtingswaarden. In de regels is een aanlegvergunningstelsel opgenomen waarbij voor diverse werkzaamheden een archeologisch onderzoek verplicht is.

³ Quick scan archeologie Empese en Tondense Heide, SAB, 22 november 2017.

⁴ Archeologisch bureauonderzoek Empese en Tondense Heide, KSP Archeologie, 28 augustus 2018.

Conclusie

Het aspect archeologie vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het wijzigingsplan.

4.7 Cultuurhistorie

Algemeen

Door de wijziging van artikel 3.1.6, tweede lid, onderdeel a van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) moeten naast de in de grond aanwezige of te verwachten monumenten ook cultuurhistorische waarden worden meegewogen bij het vaststellen van een wijzigingsplan.

Toetsing

Om het effect van de maatregelen op de cultuurhistorische waarden in het plangebied te beoordelen is een quick scan cultuurhistorie⁵ uitgevoerd. In de quick scan zijn per deelgebied conclusies getrokken.

Deelgebied 1

Deelgebied 1 ligt in de jonge ontginningen. Kenmerkend voor de ontginningen zijn het natte karakter, het rechtlijnige kavelpatroon en de beken. Door deelgebied 1 loopt van noord naar zuid de Veldbeek, welke al op de historische kaart van 1865 aanwezig is. Deze watergang is een cultuurhistorisch waardevol element in dit gebied. Daarnaast is in dit gebied de kenmerkende verkaveling van de jonge ontginningen duidelijk herkenbaar.

Met het afgraven van de bouwvoor wordt in deelgebied 1 bijgedragen aan het historisch kenmerkende natte karakter van het gebied. Het dempen, van sloten, greppels en waterlopen zorgt voor het verdwijnen van cultuurhistorisch waardevolle verkavelingspatronen en een watergang. Geadviseerd wordt om te onderzoeken of de maatregelen zo uitgevoerd kunnen worden zodat de waardevolle structuren in het landschap herkenbaar blijven. *Deelgebied 2*

Deelgebied 2 ligt in het overgangsgebied van de jonge ontginningen naar het oostelijk daarvan gelegen landgoederen landschap. Kenmerkend voor dit gebied zijn het natte karakter, het rechtlijnige kavelpatroon en de oost-west lopende beken.

Het inrichtingsplan voor deelgebied 2 draagt bij aan het herkenbaar maken van oude ontginningslijnen in het landschap, waardoor de aanwezige cultuurhistorische waarden worden versterkt en behouden.

Deelgebied 3

Deelgebied 3 ligt in de Eerbeekse Hooilanden, een gebied waar de oude ontginningspatronen nog herkenbaar aanwezig zijn. Kenmerkend voor dit deelgebied zijn het onregelmatige verkavelingspatroon en het natte karakter. Het contrast tussen dit landschap en de jonge heideontginningen is op de historische kaarten duidelijk herkenbaar.

⁵ Quick scan cultuurhistorie Empese en Tondense Heide, SAB, 16 november 2017.

Door de vernatting van het gebied wordt het karakter van het natuurgebied dat hier voor de ontginningen aanwezig was terug gebracht. Het dempen van sloten, greppels en waterlopen zorgt voor het op beperkte schaal verdwijnen van cultuurhistorisch waardevolle verkavelingspatronen. Geadviseerd wordt om te onderzoeken of de maatregelen zo uitgevoerd kunnen worden dat de waardevolle structuren in het landschap herkenbaar blijven en bij de inrichting van het gebied rekening te houden met het contrast tussen de jonge ontginningen ter plaatse van de Empese en Tondense Heide en de oude ontginningen ter plaatse van de Eerbeekse Hooilanden.

Conclusie

De geplande maatregelen om het gebied te vernatten, waaronder het dempen van sloten, greppels en waterlopen in deelgebied 1 en 3, zijn noodzakelijk om de natuurwaarden in het gebied te herstellen. Daarnaast geldt er vanuit het PAS een wettelijke verplichting voor het uitvoeren van een deel van de maatregelen.

Door de vernatting van het gebied wordt het karakter van het natuurgebied dat hier voor de ontginningen aanwezig was teruggebracht. Voor zover mogelijk blijven de aanwezige cultuurhistorische structuren in het plangebied herkenbaar. Door inklinking van de grond ter plaatse van de voormalige sloten zullen deze delen iets natter blijven dan de rest van het gebied. In deze nattere delen zal zich verder een andere vegetatie vormen. Het ontginningsprincipe blijft op deze manier leesbaar in het landschap.

De overige maatregelen in het plangebied dragen tot slot bij aan het behoud en het herstel van de aanwezige cultuurhistorische waarden. Het aspect cultuurhistorie vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het wijzigingsplan.

5 Economische uitvoerbaarheid

5.1 Inleiding

Bij de voorbereiding van een wijzigingsplan dient op grond van artikel 3.1.6, eerste lid, sub f van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) onderzoek plaats te vinden naar de financiële uitvoerbaarheid van het plan. Hierbij is de vraag relevant op welke manier de te maken kosten voor het project gedekt zijn, waarbij eventuele planschade onderdeel uitmaakt van de kosten.

5.2 Beoordeling plan

Sinds de inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) op 1 juli 2008 is het onder omstandigheden verplicht om aan het opstellen van een wijzigingsplan ten behoeve van een bouwplan een exploitatieplan te koppelen. Er is bij het voorliggende plan geen sprake van een bouwplan als bedoeld in artikel 6.12, lid 1 van de Wro, maar de uitvoering van werkzaamheden. Een exploitatieplan is daarom voor het voorliggende plan niet verplicht. Voor de financiering van de uitvoering van de werkzaamheden in het plangebied zijn verschillende subsidies beschikbaar.

6 Wijze van bestemmen

6.1 Algemeen

Dit wijzigingsplan bestaat uit een toelichting, regels en verbeelding, waarvan de regels en verbeelding het juridisch bindende gedeelte van het wijzigingsplan vormen. Beide planonderdelen dienen in onderlinge samenhang te worden gezien en toegepast. De toelichting heeft geen rechtskracht, maar vormt niettemin een belangrijk onderdeel van het plan. De toelichting van dit wijzigingsplan geeft een weergave van de beweegredenen, de onderzoeksresultaten en de beleidsuitgangspunten die aan het wijzigingsplan ten grondslag liggen. Ook is de toelichting van wezenlijk belang voor een juiste interpretatie en toepassing van het wijzigingsplan.

6.2 De verbeelding

Op de verbeelding is de bestemming weergegeven met daarbij andere bepalingen als gebiedsaanduidingen, bouwaanduidingen, bouwvlakken, etc. Voor de analoge verbeelding is gebruik gemaakt van een digitale ondergrond.

6.3 De regels

Voorliggend plan is een wijzigingsplan. Dit betekent dat de regels van het moederplan (het bestemmingsplan Buitengebied 2008 met identificatienummer NL.IMRO.02130000BPBG700000VA01- van de gemeente Brummen, vastgesteld door de gemeenteraad op 17 december 2009) van toepassing blijft.

De planregels zijn onderverdeeld in drie hoofdstukken. Hoofdstuk 1 bevat de inleidende regels voor het plangebied, zijnde een verklaring van de gebruikte begrippen. Hoofdstuk 2 geeft een verduidelijking van de reikwijdte van het wijzigingsplan en de bestemmingsregel voor de bestemming 'Natuur'. Ten slotte is in Hoofdstuk 3 de slotregel opgenomen. De overgangsrechtelijke bepalingen uit het moederplan blijven van kracht. In de volgende paragraaf worden de afzonderlijke bestemmingen behandeld.

In de bestemming 'Natuur' is de bestemmingsomschrijving opgenomen. Deze komt in de plaats van de bestemmingsomschrijving uit het moederplan. De doeleinden van het plan zijn nader geconcretiseerd omschreven voor deze gronden. De bouwregels en de binnenplanse afwijking uit het moederplan blijven onverkort van toepassing. Voor de omgevingsplicht voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde of van werkzaamheden, die voor de bestemming Natuur is geregeld in artikel 27 van het moederplan is een uitzondering opgenomen. Immers, uit de toelichting blijkt dat er geen aantasting plaats vindt van de onderzochte werkzaamheden voor de natuurwaarden in het gebied. Daarmee is de verplichte belangenafweging uitgevoerd en hoeft deze niet in het kader van een latere omgevingsvergunningsaanvraag opnieuw te worden uitgevoerd. Daarnaast is er een vergunningsplicht opgenomen in het kader van het beschermen van archeologische waarden.

7 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

7.1 Overleg

Met de inwerkingtreding van de Uniforme Openbare Voorbereidingsprocedure is de verplichte inspraak, alvorens een ontwerpwijzigingsplan ter inzage te leggen, komen te vervallen. Ook de Wet ruimtelijke ordening verplicht gemeenten niet meer tot het bieden van de mogelijkheid tot inspraak. Het Besluit ruimtelijke ordening doet dat evenmin.

Conform artikel 3.1.1. van het Bro dienen burgemeester en wethouders bij de voorbereiding van een wijzigingsplan overleg te plegen met de besturen van betrokken gemeenten en waterschappen en met de rijks- en provinciale diensten die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen welke in het plan in het geding zijn. Dit overleg heeft met de vaste vooroverlegpartners plaatsgevonden.

7.2 Zienswijzen en ambtshalve wijzigingen

Op de procedure van het wijzigingsplan is afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht van toepassing. In navolging hiervan heeft het ontwerpwijzigingsplan van 29 november 2018 tot en met 9 januari 2019 ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn zijn geen zienswijzen ingediend.

Gedurende de terinzagelegging is gebleken dat de regels met betrekking tot aanlegactiviteiten (omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden) van het ontwerpwijzigingsplan "Empese en Tondense Heide" niet eenduidig waren geformuleerd. De regels zijn hierop aangepast. Voor de wijzigingen wordt verwezen naar de Nota van ambtshalve wijzigingen. De nota is te vinden als bijlage bij deze toelichting.